

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَصَلِّ عَلَى مُنِيرٍ

سرشناسه: خامنه ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸-

عنوان و نام پدیدآور: مدار زندگی (مجموعه پیام های مقام معظم رهبری به اجلاس های سراسری نماز)/

استانداری خراسان رضوی و روابط عمومی ستاد اقامه نماز استان خراسان رضوی

مشخصات ظاهری: ۱۰۹ ص

موضوع: نماز- کنگره ها

شناسه افزوده: روابط عمومی ستاد اقامه نماز استان خراسان رضوی

شناسه افزوده: استانداری خراسان رضوی

طرح جلد و صفحه آرایشی: مریم عظیمی فرد

استانداری خراسان رضوی

و

ستاد اقامه نماز استان خراسان رضوی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیام رهبری به اولین اجلاس نماز در مشهد مقدس
۱۴	پیام رهبری به دومین اجلاس نماز در مشهد مقدس
۱۶	پیام رهبری به سومین اجلاس نماز در بابلسر
۲۰	پیام رهبری به چهارمین اجلاس نماز در شیراز
۲۴	پیام رهبری به پنجمین اجلاس نماز در تبریز
۲۸	پیام رهبری به ششمین اجلاس نماز در زنجان
۳۱	پیام رهبری به هفتمین اجلاس نماز در ارومیه
۳۵	پیام رهبری به هشتمین اجلاس نماز در تهران
۳۹	پیام رهبری به نهمین اجلاس نماز در تهران
۴۲	پیام رهبری به دهمین اجلاس نماز در همدان
۴۵	پیام رهبری به یازدهمین اجلاس نماز در اصفهان
۵۰	پیام رهبری به دوازدهمین اجلاس نماز در کرمان
۵۷	پیام رهبری به سیزدهمین اجلاس نماز در شهرکرد
۵۹	پیام رهبری به چهاردهمین اجلاس نماز در یزد
۶۱	پیام رهبری به پانزدهمین اجلاس نماز در تهران
۷۰	پیام رهبری به شانزدهمین اجلاس نماز در اراک
۷۲	پیام رهبری به هفدهمین اجلاس نماز در تهران
۸۲	پیام رهبری به هجدهمین اجلاس نماز در قم
۸۳	پیام رهبری به نوزدهمین اجلاس نماز در بیرجند
۸۶	پیام رهبری به بیستمین اجلاس نماز در بوشهر
۸۸	پیام رهبری به بیست و یکمین اجلاس نماز در کرمانشاه
۹۰	پیام رهبری به بیست و دومین اجلاس نماز در خرم آباد
۹۲	پیام رهبری به بیست و سومین اجلاس نماز در اهواز
۹۴	پیام رهبری به بیست و چهارمین اجلاس نماز در قزوین

- پیام رهبری به بیست و پنجمین اجلاس نماز در البرز ۹۶
- پیام رهبری به بیست و ششمین اجلاس نماز در بندرعباس ۹۸
- پیام رهبری به بیست و هفتمین اجلاس نماز در سمنان ۹۹
- پیام رهبری به بیست و هشتمین اجلاس نماز در گلستان ۱۰۰
- پیام رهبری به بیست و نهمین اجلاس نماز در تهران ۱۰۲
- پیام رهبری به سی امین اجلاس نماز ۱۰۴
- پیام رهبری به سی و یکمین اجلاس نماز در بجنورد ۱۰۶
- پیام رهبری به سی و دومین اجلاس نماز در گیلان ۱۰۶۷

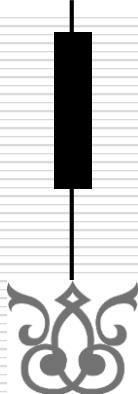

مقدمه

الَّذِينَ إِن مَّكَّنَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ

انسان‌ها آن گونه که می بینند می اندیشند و آن گونه که می اندیشند عمل می کنند. نماز مجموعه ای است از سوی حضرت حق به پیامبر گرامی اهدا گردیده و پیامبر بزرگوار که آن را نور چشم خود می داند به عنوان یک واجب الهی ابلاغ کرده است و بدانیم در دل این دستور الهی صدها آثار دنیوی و اخروی نهفته است. علامه شهید مطهری می فرماید عبادت یک سلسله تعلیمات جدا از زندگی که صرفاً به دنیای دیگر تعلق داشته باشد وجود ندارد عبادت اسلامی با فلسفه های زندگی توأم است و در متن زندگی واقع است. نماز در نظام اسلامی این در جایگاهی قرار دارد که سال هاست رهبر فرزانه انقلاب اسلامی هر ساله به اجلاس های سراسری نماز پیام می دهد که این پیام ها برخوردار از حکمت ها، سیاست ها، راهبردها و راهکارهایی است. هر پدر، مادر، معلم و مربی و مدیران کارفرمایان اگر بخواهند افتخار خدمت به نماز را پیدا نمایند، خانواده و نسل آینده متدین و با هویت دینی و ملی تربیت شوند ضرورت دارد این مجموعه را به دقت مطالعه و با اندیشیدن در آن و پدید آوردن روش های نو و جذاب زمینه این رسالت و مسئولیت را بیشتر فراهم خواهد ساخت. لذا به پیشنهاد ستاد اقامه نماز، استانداری خراسان رضوی مصوب کرد با ارسال این پیام ها به فرمانداران در سطح استان از آنان خواسته شود با مطالعه آن نقش بهتری را در این امر بدست آورند. امید آنکه با فضل الهی و عنایت امام هشتم علیه السلام این جرعه تبدیل به یک جریانی گردد و همه خادمان نماز مشمول دعای ابراهیم خلیل گردند.

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ

اولین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به اولین اجلاس نماز در مشهد مقدس]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تشکیل مجمعی از صاحب نظران برای اقامه نماز، یکی از شایسته‌ترین و ضروری‌ترین کارهایی است که باید در جمهوری اسلامی صورت می‌گرفت. زیرا برپا داشتن نماز، نخستین ثمره و نشانه حکومت صالحان است و در رتبه بعد از آن است که نوبت به «زکات» به مثابه تنظیم مالی جامعه و ریشه کن کردن فقر، و نیز «امر به معروف و نهی از منکر» یعنی سوق دادن به نیکی‌ها و بازداشتن از بدی‌ها می‌رسد.

«الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ...» (حج، ۴۱) اقامه نماز فقط این نیست که صالحان، خود نماز بگذارند؛ این چیزی نیست که بر تشکیل حکومت الهی متوقف باشد؛ بلکه باید این ستون دین در جامعه به پا داشته شود و همه کس با رازها و اشاره‌های آن، آشنا و از برکات آن برخوردار گردند.

درخشش معنویت و صفای ذکر الهی، همه آفاق جامعه را روشن و مصفا کند؛ و تن‌ها و جان‌ها با هم به نماز بشتابند و در پناه آن طمأنینه و استحکام یابند.

نماز، رکن اصلی دین است و باید اصلی‌ترین جایگاه را در زندگی مردم داشته باشد. حیات طیبه انسان، در سایه حاکمیت دین خدا، وقتی حاصل خواهد شد که انسان‌ها دل خود را با یاد خدا زنده نگه دارند و به کمک آن بتوانند با همه جاذبه‌های شرّ و فساد مبارزه کنند و

همه بت ها را بشکنند، و دست تطاول همه شیطان های درونی و برونی را از وجود خود قطع کنند.

این ذکر و حضور دائمی فقط به برکت نماز حاصل می شود و نماز در حقیقت، پشتوانه مستحکم و ذخیره تمام نشدنی در مبارزه ای است که آدمی با شیطان نفس خود که او را به پستی و زبونی می کشد، و شیطان های قدرت که با زر و زور، او را وادار به ذلت و تسلیم می کنند، همیشه و در همه حال دارد.

هیچ وسیله ای مستحکم تر و دائمی تر از نماز برای ارتباط میان انسان با خدا نیست. مبتدی ترین انسان ها، رابطه خود با خدا را به وسیله نماز آغاز می کنند. برجسته ترین اولیاء خدا نیز، بهشت خلوت انس خود با محبوب را در نماز می جویند.

این گنجینه ذکر و راز را هرگز پایانی نیست و هر که با آن بیشتر آشنا شود، جلوه و درخشش بیشتری در آن می یابد. کلمات و اذکار نماز، هر یک خلاصه ای است که به بخشی از معارف دین اشاره میکند و به طور مکرر و پی در پی آن را به یاد نمازگزار می آورد.

نمازی که با تدبّر در معانی و بدون سهو و غفلت گزارده شود، انسان را روز به روز با معارف الهی آشناتر و به آن دلبسته تر می سازد.

نورانیّت نماز، و رازها و رمزهای آن و درس هایی که در آن گنجانیده شده، و اثر آن در ساختن فرد و جامعه، چندان نیست که بشود در مقالی کوتاه از آن سخن گفت، بلکه چنان نیست که بی خبری چون من، بتواند از اعماق آن خبری آورد.

آن چه من با قلم قاصر و معرفت ناچیز خود می گویم آن است که مردم ما و جامعه ما، و به خصوص جوانان ما که اکنون بار امانت سنگینی را بر دوش گرفته اند؛ باید نماز را منبع قدرتی لایزال بدانند، و در برابر جبهه فساد و بی عدالتی و کج روی که امروز بشریت را تهدید

می‌کند، از نماز و یاد خدا نیرو بگیرند. میدان مبارزه‌ای که امروز پیش روی ماست، ما را به تکیه‌گاه مستحکم ذکر خدا و امید و اعتماد به او، بیش از همیشه و بیش از همه، محتاج می‌سازد، و نماز آن سرچشمه جوشانی است که این امید و اعتماد و قدرت معنوی را به ما می‌بخشد.

نماز با حضور و با توجه، نمازی که از یاد و ذکر سرشار است، نمازی که آدمی در آن با خدای خود سخن می‌گوید و به او دل می‌سپارد. نمازی که والاترین معارف اسلام را پیوسته به انسان می‌آموزد، چنین نمازی انسان را از پوچی و بی‌هدفی و ضعف می‌رهاند و افق زندگی را در چشمش روشن می‌سازد و به او همت و اراده و هدف می‌بخشد و دل او را از میل به کجروی و گناه و پستی نجات می‌دهد. از این روست که نماز در همه‌ی حالات، حتی در میدان نبرد و سخت‌ترین آزمایش‌های زندگی، اولویت خود را از دست نمی‌دهد. انسان همیشه به نماز، محتاج است، و در عرصه‌های خطر، محتاج‌تر.

حقیقت آن است که در کار معرفی نماز کوتاهی‌های زیادی شده است؛ و نتیجه آن که نماز هنوز جایگاه شایسته‌ی خود را، حتی در نظام اسلامی ما، به دست نیاورده است. این مسئولیت سنگین، بر دوش دانشوران و آشنایان به معارف اسلامی است که نماز را به همه بخصوص به نسل جوان بهتر بشناسانند.

از کودک دبستانی تا پژوهشگر دوره‌های عالی، هر یک فراخور ذهن و معرفت خود، می‌توانند در راه شناختن نماز و رازهای آن، قدم‌هایی بردارند و با ناشناخته‌هایی آشنا شوند، حتی عرفای بزرگ نیز برای سالکان وادی معرفت، «اسرارالصلوه» نوشته و آموخته‌اند، یعنی اعماق این اقیانوس همچنان ناشناخته و پیمودنی است.

در جامعه‌ی ما فصل مهمی باید در معرفی نماز در همه‌ی سطوح گشوده شود. رسانه‌ها و

بخصوص صدا و سیما با شیوه‌های گوناگون **نماز** را معرفی و یادآوری کنند. همه جا و همیشه در رادیو و تلویزیون، نماز در اولویت گذاشته شود و شوق ایمان و عطش یاد خدا در دل‌ها پدید آید.

در کلاس‌های دروس دینی مدارس و دانشگاه‌ها درس نماز جایگاه خود را باز یابد و سخنان سنجیده و افکار بلند در بازشناسی نماز، فراهم و در معرض ذهن و دل دانشجویان و دانش‌آموزان گذاشته شود.

فلسفه‌ی نماز و تحلیل رازها و رمزهای آن با زبان هنر در معرض دید همگان قرار گیرد، تا هر کس به قدر ظرفیت خود از آن متمتع گردد، کتاب‌ها و جزوه‌ها در سطوح مختلف و از دیدگاه‌های گوناگون به وسیله محققان و عالمان به سلک تحریر درآید و مایه کارهای هنری و ادبی گردد. فصلی نیز باید برای آسان کردن انجام نماز گشوده شود.

در همه‌ی مراکز عمومی، مدارس، دانشگاه‌ها، کارخانه‌ها، سربازخانه‌ها، فرودگاه‌ها، ایستگاه‌های قطار، ادارات دولتی و امثال آن، جایگاه‌های مناسبی برای نماز پیش‌بینی شود. مساجد و نمازخانه‌ها پاکیزه و مرتب و رغبت‌انگیز باشد. نماز در وقت فضیلت و به جماعت گزارده شود. در هر محیطی، برجستگان و بزرگان آن بر دیگران پیش‌قدم شوند و عملاً اعتنا به نماز را به دیگران بیاموزاند؛ و خلاصه در همه جا حرکت به سمت نماز و شتافتن به نماز محسوس باشد. با این مقدمات، به خواست خداوند متعال و با توجهات و ادعیه زاکیه‌ی حضرت ولی‌الله‌الاعظم - روحی‌فداه -، کشور و جامعه ما به هدف‌های والای نماز نزدیک می‌شود و از برکات آن بهره می‌گیرد.

در پایان لازم می‌دانم از فراهم‌آوردندگان این مجمع و همه‌ی کسانی که با وقوف بر اهمیت

نماز، در راه اقامه آن تلاش می‌کنند، مخصوصاً از جناب حجت الاسلام آقای قرائتی که
دلسوزانه و عاشقانه در این راه گام برمی‌دارند، صمیمانه تشکر کنم و قبول حضرت حق تعالی
را برای این کوشش‌های مخلصانه مسئلت نمایم.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه‌ای

۱۶ مهر ۱۳۷۰

دومین اجلاس نماز

[پیام رهبری به دومین اجلاس نماز در مشهد مقدس]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جناب حجت الاسلام آقای قرائتی (دامت افاضاته)، بسیار از جناب عالی و همکارانتان متشکرم که همت کرده و دومین مجمع اقامه نماز را برای گسترش دادن فرهنگ نماز و استحکام بخشیدن پایه‌های آن در جامعه اسلامی ایران، فراهم آورده‌اید. و امیدوارم همگی مأجور و به هدف مقدس خود نایل گردید.

امسال اگر اینجانب باید پیامی به شما و آن مجمع محترم بدهم، این پیام آن است که همه، کوشش خود را برای تحقق توصیه‌های مندرج در پیام سال گذشته به اولین مجمع، بکار برید و از این که آن‌ها فقط نقشی بر کاغذ و الفاظی برای شروع بحث بمانند، مانع شوید. بی‌شک ناگفته‌های باب نماز بسیار است و قاصری چون اینجانب کوچک تر از آن است که به همه آن معارف دست یابد؛ چه رسد به این که آن را در پیامی یا پیام‌هایی بگنجانند و امید است به فضل الهی و دستگیری حضرت ولی عصر - ارواحنا فداه - راه درک و تفهیم آن به دیگران بر دل‌های نورانی و با معرفت هموار گردد. لیکن یکی از آن چه شناخته و دانسته‌ایم، راه شناخت بیشتر را به روی ما باز می‌کند و معرفت ما را روشن تر و بی‌شبهه تر می‌سازد.

گزارش‌ها، گویای آن است که از سال گذشته تاکنون قدم‌های عملی قابل‌دیری در این راه برداشته شده است ولی این از آن چه حق عظیم نماز در ایران اسلامی می‌طلبد بسی

کمتر است. ان شاءالله همکاری همه دستگاه های اسلامی، اعم از آموزش و پرورش و دانشگاه ها و صدا و سیما و سازمان تبلیغات اسلامی و مطبوعات و دیگر نهادها و سازمان های مؤثر بتوانند شما را در مقصود مقدستان یاری دهد. توفیق همگان را از خداوند خواستارم.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه ای

۲۱ شهریور ۱۳۷۱

سومین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به سومین اجلاس نماز در بابلسر]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خدا را سپاس که تلاش مبارک شما دست‌اندرکاران ترویج فریضه نماز به سومین سالگرد رسید و کاری با چنین اهمیت، به اهتمامی پیگیر و خستگی ناپذیر پیوست.

راز موفقیت در دسترسی به هدف‌های بزرگ و والا، همین پی‌گیری و استمرار در طلب است، این درس بزرگ را نیز در یکی از آثار مناجاتی مولای پرهیزگاران می‌آموزیم که: «وَهَبْ لِي الْجِدَّ فِي خَشْيَتِكَ وَ الدَّوَامَ فِي الْإِتِّصَالِ بِخِدْمَتِكَ...»

نماز در عرصه تکاپوی لایزال و ناگزیری که بشر بدان مأمور بلکه مطبوع گردیده است، بزرگ‌ترین فریضه و مؤثرترین ابزار است. شاید برخی این خصوصیت را برای نماز فقط در میدان تکاپوی فردی به سوی کمال، شناخته و از نقش آن در صحنه جهاد جمعی و اجتماعی و در برابر معارضات پرقدرت دنیایی سخنی نشنیده باشند. از این رو باید دانست که پای مردی در همه‌گونه رویارویی، وابسته به آن است که دل‌ها و اراده‌ها از صفا و توکل و اعتماد به نفس و امید به فرجام، لبریز باشد، و نماز سرچشمه جوشانی است که این همه و بسی فیوضات دیگر را بر دل و جان نمازگزار سرازیر می‌کند و از او انسانی روشن ضمیر و ثابت قدم و بی‌دغدغه و امیدوار می‌سازد.

این که در قرآن و سخن والای پیامبر خاتم (ص) نماز، بازدارنده از فحشاء و منکر و معراج مؤمن و تقرب‌دهنده پرهیزگار و در یک سخن، بهترین نهاد دین معرفی شده و پیامبر مکرم

(ص)، آن را روشنی چشم خویش خوانده است، باید ما را در فهم عظمت نماز به تأمل و ژرف نگری بیشتر بکشاند.

البته این نکته نیز شایان ذکر است که نماز همین بر زبان راندن کلمات و گزاردن حرکاتی معین نیست. آن همه فیض و برکت، بر پدید آوردن امواج صوتی و اعمال بدنی بی آن که روح ذکر و توجه در سراسر این کالبد دمیده باشد، مترتب نمی گردد، اگرچه حداقل تکلیف با آن ساقط می گردد. روح نماز، یاد خدا و خشوع و حضور در برابر اوست و این کلمات و اعمالی که با تعلیم الهی بر مکلف، واجب گشته است، بهترین قالب برای آن روح و نزدیک ترین راه به آن سر منزل مقصود است.

نماز بی ذکر و حضور، کالبدی بی روح است که اگر چه نام نماز بر آن، مجاز نیست، لیکن اثر و خاصیت نماز نیز از آن مترقب نیست. از این حقیقت، در آثار دینی با عنوان «قبولی نماز» سخن رفته است، و چنین آمده است که از یک نماز که تو می گزاری، تنها هر آن چه با حضور و توجه آورده شده، قبول است و بس.

اینک نماز، موهبتی بی بدیل و سرچشمه فیضی لایزال، در اختیار ما است که با آن، نخست از خویش و سپس از هر آن که بدو مهر می ورزیم، انسان صالح بسازیم، این دروازه‌ای است گشاده به عرصه‌ای پهناور و مصفا. دریغ است که آدمی عمری را در جوار بهشت مصفایی بگذارند و سری بدان نکشد و عزیزان خود را بدان سوق ندهد. وحی الهی به پیامبر عظیم

الشان (ص) چنین فرمان داد «وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا»

امروز همه شما خود را طرف این خطاب بشمرید و نماز را، حقیقت مقدس و گوهر درخشان را، که عطیه الهی به امت محمد مصطفی (ص) است قدر بشناسید.

در این وظیفه، هر کسی سهم ویژه‌ای دارد؛

- پدران و مادران با گفتار و کردار خود، فرزندان را به نماز تشویق و راهنمایی کنند.
- معلمان، شاگردان مدارس و دانشگاه ها را در سمت و سوی این حقیقت درخشان به حرکت وادار نمایند.
- فضلا و علما و روحانیون محترم، امامت جماعت در مراکز آموزشی و اقامتگاه‌های دانشجویان، برای نسل نو را فرصتی مغتنم بشمرند.
- نویسندگان کتاب‌های درسی، رازها و رمزها و درس های نماز را در کتاب‌های درسی بگنجانند.
- وزارت ارشاد و سازمان تبلیغات و صدا و سیما از هنر به ویژه هنر سینما برای نشان دادن گوهر نماز و چهره نمازگزار بهره بگیرند. هنرمندان عزیز با زبان شعر و قصه و نقاشی و جز این ها، و با آفرینش آثار هنری با کیفیت، بلکه برجسته، دست چهره هنر را به کاری چنین شایسته مشغول سازند.
- در مدارس، معلمان و مدیران، و در همه مراکز، مسؤولان، با حضور خود در صفوف نماز، نمازگزاران را تشویق کنند.
- در گردهمایی های علمی و فرهنگی و آموزشی و تبلیغی، نماز را در وقت خود همچون الهام بخش صداقت و هدایت به جای آورند.
- نویسندگان و گویندگان دینی درباره نماز و مفهوم و فلسفه و هدف و آثار و برکات و احکام آن بگویند و بنویسند.
- مردم، مساجد را با حضور در نمازهای جماعت که بهترین شیوه نمازگزاردن است، رونق بخشند.
- در همه بناهای عمومی و جاهایی که همواره به طبع حال، مردمی در آن گرد می

آیند؛ مانند فرودگاه‌ها و ایستگاه‌های قطار و بندرها و عزیمت گاه‌های خودروهای همگانی و ادارات دولتی و بوستان‌های شهری و مانند این‌ها، نمازخانه‌ها یا مساجدی بنا کنند و افزون بر این، مردم، هر زمین پاکیزه و مناسبی را به هنگام درآمدن وقت نماز، مسجد بشمار آورند و در آن به نماز بایستند. از این گونه کار برای هر کسی و قشری از مردم هست که هر کس باید کنکاش کند و سهم خود را از این فریضه همگانی را بیابد و بدان دست زند.

در چنین وضعی است که جامعه اسلامی ما توانسته است نماز را اقامه کند و مصداق این آیه کریمه گردد که : «الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ المُنْكَرِ وَ لِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ» صدق الله العلی العظیم. توفیق همه آحاد مسلمان را در درست انجام دادن این وظیفه الهی مسئلت می‌کنم.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه‌ای

۱۶ شهریور ۱۳۷۲

چهارمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به چهارمین اجلاس نماز در شیراز سال ۱۳۷۳]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

با فرا رسیدن موسم گردهمایی های سالیانه نماز، بار دیگر فضای فرهنگی کشور با نام و یاد همگانی این فریضه عظماء، معطر و منور گردیده است. همان طور که مؤذنه قیام نماز، پیامبر عظیم الشان (ص) را چنان که در حدیث آمده است، به وجد می آورد و به بلال، مؤذنه رسان همیشگی نماز. می فرمود: «**ارحنا یا بلال!**» یعنی «ای بلال! دلم را با اذان که مؤذنه نماز است، راحت بخش!» همان طور هم بزرگداشت نماز و گستردن و بلند کردن نام آن، دل بندگان خدا را وجد و نشاط می بخشد و ابرهای تیره ملال و اضطراب را از آفاق آن، پراکنده می سازد، و این برخاسته از ویژگی خود نماز است که مایه آرامش دل ها و برطرف کننده نگرانی ها و دغدغه های روحی در نماز گزار است.

باری، اینک دو سه سالی است که به همت مردان صاحب همتی، ایران اسلامی به سوی حق گزاری نماز پیش می رود. اگرچه ایرانیان مؤمن، هرگز به نماز پشت نکرده و این نعمت بزرگ خدا را ناسپاسی ننموده اند، لیکن حق نماز نیز غالباً چنان که باید، گزارده نشده است و اکنون این امید کم کم در دل پدید می آید که در آینده ای نزدیک به خواست خدا نماز به درستی حق گزاری شود.

پدیده های زیبایی چون: اقامه نمازهای جماعت در سطح شهرها، در میدان ها و بوستان ها و ورزشگاه ها، ساختن تالارهای بزرگ و مناسب نماز در برخی و ساختن یا آماده کردن نمازخانه

در برخی دیگر از جاها، گرد آمدن بیش از پیش مردم و به ویژه جوانان در بسیاری از مساجد، برپا داشتن نماز جماعت در ظهر عاشورا در میان مراسم عزاداری، نوشتن کتاب های بسیار در باب نماز و جز این ها، همه و همه برانگیزاننده های آن امید بزرگ است.

نشانه ها و شاخص هایی هست که هرگاه و هر جا دیده می شوند، می توان گفت: حق نماز، گزارده شده است. نخست همگانی شدن نماز است. ناسپاسی بزرگی است که، کسی در محیط اسلامی به سر برد و نماز را که برترین وظیفه هر مسلمان است، به جا نیاورد. چنین کسی نزد خدا و نزد بندگان خدا روسیاه و در حق خود، مقصر است، چرا که خویش را از برکات نماز محروم ساخته و درباره نماز کوتاهی کرده است. آن گاه که در جامعه اسلامی همگان، از پیر و جوان و نوجوان، و در هر موقعیت اجتماعی یا خانوادگی، و در همه شرایط زمانی و مکانی و جوی و در آسایش و در رنج و شادی و غم، نماز را چون پایه دین و بخشی از زندگی یک مسلمان، به جای آورند و به هیچ بهانه، عمداً آن را ترک نکردند، مهم ترین نشانه حق گزاری نماز آشکار شده است.

نشانه دیگر، نیکو به جای آوردن نماز است، یعنی با توجه به معنی و مفهوم کلمات نماز و همراه با خشوع و حضور و این روح نماز است که بدون آن، نماز کالبدی است بی جان، و اگرچه ساقط کننده اقل تکلیف، ولی نه برآورنده همه هدف ها و مقاصد تشریع، این یک، البته نیازمند آموزش و نیز تمرین است و اگر به کمک الهی، تأمین شود، عمق روحیه دینی و برکات فراوان ایمان و عمل را با خود تأمین خواهد کرد.

نشانه دیگر، آبادی مساجد و افزایش نمازهای جماعت است، و این به معنای بروز برکات نماز در سطح همکاری و همدلی اجتماعی است. بی شک این فریضه نیز با همه اتکایش به عامل درونی یعنی توجه و ذکر و حضور، همچون دیگر واجبات دینی، ناظر به همه عرصه

زندگی انسان است و نه به بخشی از آن، یعنی زندگی فردی و شخصی هر کس و آن جا که پای فعالیت و نشاط دسته جمعی افراد جامعه به میان می آید، نماز همچون گرم ترین و پرشورترین عبادت دسته جمعی، نقش بزرگی را بر عهده می گیرد. مظهر این خصوصیت، همین نمازهای جماعت پنج گانه و نماز جمعه و نمازهای عید است.

نشانه دیگر، مطرح شدن نماز در عرصه مطالعات و تحقیقات علمی است. همان طور که بحث فقهی درباره نماز و مقدمات آن، طولانی ترین مباحث فقه درحوزه های علمیه را تشکیل می دهد، بحث کلامی و عرفانی و اجتماعی نماز نیز باید سلسله مهمی از مباحث دینی مطرح در سطح جامعه را پدید آورد. آگاهان دینی و محققان و نویسندگان در این باره مقالات و تحقیقات و کتاب هایی فراهم کنند و بحث نماز به طور مکرر در همه جایگاه های تبلیغ دین، با زبان ها و شیوه ها و از زاویه های گوناگون مطرح گردد. در کتاب های درسی دوره های مختلف، به تناسب فصل، فشرده یا گسترده ولی به هر حال، عمیق و متینی درباره نماز گنجانیده شود. در صدا و سیما، نماز همچون موضوعی که باید به همه آموخت، تلقی گردد و در برنامه ای جداگانه یا در دل برنامه های گوناگون، از آن سخن رود و اعماق و رازها و درس های آن برای همه مردم بیان گردد. در سخنرانی های دینی در مساجد و غیره، بارها و بارها معارف نماز نیز همچون مسائل آن بازگو شود.

نشانه دیگر آن است که در همه جای ها و ساختمان های عمومی و دولتی، نمازخانه ای در خور دیده شود و نمازگزاردن در همه جا برای همه، کاری در دسترس به شمار آید.

نشانه دیگر آن است که بزرگان جامعه و کسانی که چشم ها به آن ها دوخته شده و انگشت ها آن ها را نشانه کرده است، در مراکز همگانی نماز دیده شوند و نمازخانه های مراکز عمومی، ویژه آدم های بی کار یا فرودست شمرده نشود و نشانه های دیگری که با تدبّر می توان

بدان‌ها دست یافت.

هرگاه این نشانه‌ها، همه در جامعه‌ای پدید آید، به حق باید گفت که حق نماز در آن جامعه ادا شده است و هر چه این نشانه‌ها بیشتر باشد گرایش به حق‌گزاری نماز بیشتر است. این جانب با دعا برای دست‌اندرکاران این حرکت الهی و به ویژه برای جناب حجت الاسلام آقای قرائتی که تلاش عظیمی را وقف این کار کرده‌اند، و تشکر از کسانی که به این دعوت حق پاسخ مثبت گفته‌اند و به ویژه از عزاداران عاشورای حسینی امسال که در روز عاشورا جلوه باشکوهی از نمازگزاری را نشان دادند، از خداوند متعال خواهانم که کشور ما و مردم ما را در این فریضه بزرگ نیز مانند بسی کارهای مهم دیگر، الگو و نمونه برتر سازد و ادعیه زاکیه حضرت بقیه الله الاعظم - ارواحنا فداء و عجل الله فرجه - را شامل حال ملت و کشور فرماید.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه‌ای

۱۰ شهریور ۱۳۷۳

پنجمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به پنجمین اجلاس نماز در تبریز]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اکنون چند سالی است که چنین روزهایی در کشور ما، موسم نماز است، یعنی فضای سراسر کشور به عطر دل‌انگیز یاد و نام نماز، آغشته است و انسان‌هایی روشن بین و با ایمان، با شور و نشاط همه جا از نماز می‌گویند و به نماز فرا می‌خوانند و برای اقامه نماز، مجاهدت می‌کنند، این تلاش مبارک، شایسته آن است که از سوی همه کسانی که به حیات طیبه اسلامی و زندگی در سایه حق و عدالت دل بسته‌اند، گرمی داشته شود و به پیوسته ماندن آن، کمک شود.

اقامه نماز در کشوری که پرچم اسلام را بر فراز سرخویش برافراشته و به حاکمیت اسلام مفتخر گردیده، یکی از واجب‌ترین فرائض است. زیرا همه هدف‌های یک جامعه نیک بخت از قبیل: تأمین عدالت اجتماعی، دست‌یابی به رفاه عمومی و شکوفایی مادی، پرورش استعدادها و خلاقیت‌ها در آحاد مردم، برخورداری از دانش و بینش و تجربه، عزت و استقلال و اقتدار ملی، گسترش اخلاق انسانی و روابط سالم میان آحاد مردم و دیگر هدف‌های والا، در صورتی تأمین می‌شود که تربیت فردی و تهذیب اخلاقی در آحاد مردم به ویژه در کارگزاران امور کشور، تأمین شود و انسان‌هایی پاک و برخوردار از همت و توکل و اخلاص و صبر و سخت‌کوشی در آن جامعه باشند که به یاری این پشتوانه روحی، توانایی برداشتن بارهای سنگین را دارا باشند و در برابر موانع گوناگون و به ویژه امواج فساد و تباهی، یارای

ایستادگی داشته باشند. هر چه شمار این گونه انسان ها در جامعه و کشوری بیشتر باشد. افق آینده آن جامعه و آن کشور، روشن تر و حرکت به سوی نیک بختی در آن جامعه و آن کشور ممکن تر و آسان تر خواهد بود.

اهمیت نماز و یکی از رازهای پا فشاری بر آن در معارف اسلامی را از آن چه گفتیم، می توان دانست، زیرا نماز، برترین چیزی است که می تواند همه افراد جامعه مسلمان را، به تهذیب اخلاقی و تعالی روحی و معنوی برساند.

سه خصوصیت عمده در نماز هست که نقش برتر آن را در تهذیب نفس و پرورش روانی انسان ها پدید می آورد:

نخست آن که نماز، با شکلی که در اسلام برای آن معین گشته یعنی حرکات و اذکار مخصوص، به طور طبیعی، نمازگزار را به دوری از گناه و آلودگی فرا می خواند: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» (این فراخوانی پیوسته، توانایی آن را دارد که هر کس را از منجلا ب‌ها، رها سازد و عروج بخشد).

دوم آن که در او روح پرستش و خضوع در برابر حضرت باری تعالی را که محبوب حقیقی و فطری هر انسان است، زنده می کند و غبار فراموشی از این حقیقت درخشنده را که در ژرفای فطرت او نهاده شده است، می سترد.

سوم آن که به جان و دل نمازگزار، آن آرامش و اطمینانی را که شرط اصلی موفقیت در همه عرصه های زندگی است، هدیه می کند و تزلزل و اضطراب را که مانع بزرگی در راه اقدام مجدانه برای پرورش اخلاقی است، از او دور می سازد.

هر یک از سه خصوصیتی که گفته شد در خور آن است که با تدبّر و ژرف نگری دیده و سنجیده شود و از این راه، بسیاری از معارف نماز آشکار خواهد شد.

اکنون هنگامی که می‌بینیم نماز با این ویژگی‌ها و کارسازی استثنایی‌اش، گستردگی به اندازه گستره همه جامعه اسلامی دارد، یعنی همه در هر حال و هر جا وظیفه دارند آن را به جای آورند و هیچکس، هرگز از قلمرو این فریضه الهی بیرون نیست، در می‌یابیم که اندازه تأثیر آن در تأمین شرط نیک بختی یک ملت و یک جامعه، چقدر زیاد است.

حقیقت آن است که هرگاه در میان مردمی نماز با همه شرایطش رواج داشته باشد همین یک واجب الهی آنان را تدریجاً به همه نیک بختی می‌کشانند و خیمه دین را در زندگی آنان بر پا می‌سازد.

ناگفته نگذاریم که این همه، درباره نمازی است که با روح آن یعنی توجه و حضور قلب به جای آورده می‌شود. چنین نمازی، نمازگزار را با همه آفرینش، هماهنگ و هم سو می‌سازد و راه را برای تحقق سنت‌های الهی در طبیعت و تاریخ باز می‌کند، چرا که در بینش اسلامی همه آفرینش در حال تسبیح و عبودیت حضرت حق است: «يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ»

توصیه مؤکد این جانب به همه، به ویژه جوانان، آن است که خود را با نماز مأنوس و از آن بهره‌مند سازند. یعنی این که نماز را با توجه به معنی و با احساس حضور در محضر پرودگار متعال «جَلَّتْ عَظَمَتُهُ» به جای آورند و این کار را با تمرین بر خود هموار و آسان سازند تا بتوانند نوافل، مخصوصاً نافله نمازهای صبح و مغرب را نیز ادا کنند و اگر هنوز در میان کسان و نزدیکان و دوستان آنان، کسی هست که خود را از فیض نماز محروم کرده باشد، او را از این گناه بزرگ و خسارت عظیم بازدارند و این کار را با زبان خوش و رفتار حکیمانه انجام دهند، البته پدران و مادران نسبت به نماز فرزندان خود مخصوصاً نوجوانان، مسئولیت بیشتری دارند.

این جانب در پیام نماز سال های گذشته، توصیه هایی به دست اندرکاران و مسئولان دستگاه های گوناگون در باب نماز کرده ام، بجا است هیئتی از این مجمع نماز، درباره آنها به جست وجو و فحص پردازد و گزارشی از چگونگی و اندازه تحقق آن خواسته ها فراهم آورد.

در پایان با دعا برای همه شما عزیزان دست اندرکار مسئله نماز، امیدوارم زحمات شما مقبول الهی و منظور نظر حضرت ولی الله الاعظم - ارواحنا فداه و سلام الله علیه - باشد.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه ای

۱۴ شهریور ۱۳۷۴

ششمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به ششمین اجلاس نماز در زنجان]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خداوند متعال را سپاس می‌گویم که دل‌های نورانی و پاکیزه‌ای را به کار نماز و ترویج و برپاداری آن، برانگیخته و شوق مجاهدت و تلاش مخلصانه در این راه را به آن‌ها بخشیده است. ثمره کوشش‌های هوشمندانه جمع شما در این چند سال، آن شده است که نماز که مظهر کامل پرستش و نیایش و رازگویی و نیازجویی و عشق و ایمان به محبوب فطری عالم وجود است، پرتوی درخشان‌تر و حضوری برجسته‌تر در ذهن و عمل جامعه اسلامی ما یافته است. اکنون بحمدالله در بسیاری از جاهایی که جماعت مردم در آن گرد می‌آیند و به ویژه مراکز گردآوری جوانان مانند مدارس و دانشگاه‌ها و سربازخانه‌ها و بوستان‌ها و نیز دانشگاه‌های دولتی و راه‌ها و غیره، نماز، حاضر و بارز و چشم و دل نواز است.

نوشته‌ها و گفته‌های بسیار در رسانه‌ها و در کتاب‌ها و درس‌ها و برنامه‌های هنری و تبلیغی، به نماز می‌پردازد و ذهن‌ها و دل‌های کسان بی‌شماری را به این تکلیف شیرین و دل‌نشین، متمایل می‌سازد و به گزاردن آن وا می‌دارد. شک نباید کرد که این، راهی است به سوی کامیابی و توفیق در همه مهم‌های شخصی و اجتماعی، راهی است به سوی سعادت و فلاح (قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ، الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ) چه افراد و جماعتی که با شناختن قدر و جایگاه ذکر و خشوع و انابه که نماز مظهر کامل آن است و همراه کردن کار و ابتکار دنیایی با آن، به قله‌های تعالی و کمال رسیدند، و چه بی‌خبران و کوته‌نظرانی که با غفلت از این

راز بزرگ هستی، خود را از سعادت کامل محروم ساختند و چه در صورت تلاش و کار مادی و چه در صورت بی کاری و تنبلی، هر جا به گونه‌ای خود را در منجلاهای محرومیت و ناکامی غرقه ساختند.

انسان‌هایی که تلاش و مجاهدت در عرصه زندگی بشری را با یاد خدا و انس با او و عشق به او همراه می‌سازند، خوشبختی در معنای حقیقی آن را درمی‌یابند و آن را برای جسم و جان خود فراهم می‌کنند. شما برادران و خواهرانی که به امر نماز همت گماشته‌اید از این دیدگاه، در تدارک بزرگ‌ترین خدمت به مردم و کشور خود هستید و بی گمان، ملت ما از معرفت به نماز و عمل به آن بهره‌های بزرگ در همه عرصه‌های زندگی خود خواهد برد. مسئولان محترم اقامه نماز گزارش امید بخشی از به کار بستن سفارش‌های قبلی درباره نماز داده‌اند. این جانب پس از سپاس از آنان و از همه بخش‌هایی که به آن سفارش‌ها جامه تحقق پوشانده‌اند، به همه دست‌اندرکاران این مهم و دیگر مدیران و مسئولان کشور توصیه می‌کنم که:

- برای تبیین ژرفای نماز و معرفی رازها و زیبایی‌های آن، دست به تلاش پیگیر و همه جانبه‌ای زده شود. در کتاب‌های معارف دانشگاه‌ها و کتب درسی دوره‌های پیش از دانشگاه و جزوه‌های کوچک و قابل فهم همه، سخنان نغز و پرمغز و مضمون‌های تازه فراوان در این باره وارد شود.
- احکام فقهی نماز به صورت آسان و روان منتشر شود و جزوه‌ها و نوارهای صوتی و تصویری مناسب برای فرستادن به میان ملت‌های دیگر، آماده گردد.
- اذان از حنجره اشخاص خوش صدا در همه جا پخش شود و هیچ شهر و محله‌ای محروم از آهنگ اذان نماند.

- مساجد، به شکل شایسته غبار روبی شود و خدمت به مسجد، کاری مردمی و همگانی شمرده شود.
- نماز صبح در مساجد اقامه شود.
- نمازهای جمعه در هر شهر با شرکت فرزندان و اصحاب معرفت در ستادهای آن، پربارتر گردد.
- مدیران دستگاه های اداری و دولتی، خود متصدی اقامه نماز در آن دستگاه ها شوند.
- در سربازخانه ها، آموزش نماز و عمل به آن از آن چه هست، جدی تر گرفته شود.
- در میان جاده های بیابانی، مسجد به قدر کافی ساخته شود و در شهرهای سر راه در همه بیست و چهار ساعت، مسجد باز و آماده وجود داشته باشد.
- در شهرها و شهرک هایی که تازه ساخته می شود، مسجد جامع، نخستین بنا و مرکز حقیقی شهر قرار گرفته و ساخته شود.
- در همه اجتماعات با فرا رسیدن وقت نماز، نماز به پاداشته شود و اجتماعاتی که به خاطر انبوهی آن یا به هر جهت دیگر قادر به این کار نیستند برنامه زمان بندی آنها جوری تنظیم شود که با وقت نماز تصادف پیدا نکند.
- و به طور خلاصه، وضع شهرها و روستاهای کشور را جوری کنید که هر کس که تازه وارد آن می شود، آن را محیط اهتمام به نماز و جایگاه اقامه آن بداند.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه ای

۳۰ مهر ۱۳۷۵

هفتمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به هفتمین اجلاس نماز در ارومیه]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در میان مجموعه وظایف خطیری که با استقرار حاکمیت الهی در نقطه‌ای از زمین، بردوش مؤمنان و بندگان زبده خداوند قرار می‌گیرد، قرآن، اقامه نماز را شأنی ویژه بخشیده و آن را در صدر فهرست، جای داده است: «الَّذِينَ إِن مَّكَّنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ...» اگر برپاداشتن نماز در میان مردم، نقشی بنیانی نمی‌داشت و همچون پایه استواری برای پیشبرد هدف‌های بزرگ نظام اسلامی به شمار نمی‌آمد، چنین تأکید بلیغی بر اهمیت نماز نمی‌شد.

حقیقت آن است که نماز با نقش عظیم تربیتی، با تأثیر شگرف در ایجاد آرامش و سکینه قلبی مؤمنان، با دمیدن روح توکل و تقوا و اخلاص در نمازگزار، با ایجاد فضای تقدس و معنویت در پیرامون نماز گزار که موجب دوری او و دیگران از گناه است، و با درس‌های معرفتی گوناگون که در الفاظ و اذکار آن نهفته است، بسی بیش از صرفاً یک وظیفه شخصی، و در واقع دارای نقش کلیدی در اداره فرد و جامعه است.

تأکیدهای بلیغی که برگزاردن این واجب شده؛ و حتی پدر و مادر موظف شده‌اند که فرزند خود را از دوران کودکی با آن مأنوس سازند، در میان همه واجبات دینی، بی‌نظیر است، و این به خاطر نقش استثنایی نماز در تنظیم انگیزه‌های روانی فرد و تأمین فضای مساعد برای تحمل بارهای سنگین وظیفه، در جامعه است. با توجه به همه این جهات، به حق باید

نماز را برترین اعمال دانست و صلاهی (حَى عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ) را در بانگ نماز، سخنی حکمت آمیز به حساب آورد. نماز است که مایه‌های لازم ایثار و گذشت و توکل و تعبد را که پشتوانه حتمی واجبات پرخطر و دشوار همچون جهاد و نهی از منکر و زکات است، در روح آدمی پدید می‌آورد و او را شجاعانه بدان میدان‌ها گسیل می‌دارد. هنگامی که به خاطر هجوم دشمن، فریضه جهاد اهمیت می‌یابد، یا بر اثر دشواری زندگی قشرهایی از مردم، فریضه زکات و انفاق، همه را مخاطب می‌سازد، یا به اقتضای تلاش دشمن در عرصه فرهنگ و اخلاق، امر به معروف و نهی از منکر، واجب همگانی می‌شود، در همه این شرایط، نماز، نه فقط از شأن «خیرالعملی» فرو نمی‌افتد، بلکه به مثابه پشتوانه روحی و معنوی همه مجاهدت‌ها و ایثارها و خطرپذیری‌ها، بر اهمیت آن افزوده می‌شود.

امروزه با سیطره نظم ماشینی بر همه جامعه‌های بشری، انسان و انسانیت‌ها سخت در فشارند. آحاد بشر در چنین نظمی ناگزیرند آهنگ زندگی فردی و اجتماعی را، با نواخت سنگین و روح‌گداز ماشین، همسان و یک‌آهنگ کنند. رحم و مروت و گذشت و ایثار و بسی ارزش‌های اخلاقی دیگر، در این هم‌نواختی است که کم‌تأثیر و بی‌رنگ می‌شود، و خانواده و اخلاق هم زیستی مهرآمیز خانوادگی، در چنین وضعی است که پایمال و منهدم می‌گردد. از ده‌ها سال پیش دلسوزان و تیزبینان، حتی در قلب محیط تمدن صنعتی و ماشینی، این خطر را احساس کرده و هشدار داده‌اند، و با تأسف، هنوز میلیون‌ها انسان، به ویژه جوانان که احساسات لطیف‌تر و روحیه آسیب‌پذیرتر دارند، در این بلای بزرگ همچنان بی‌دفاع و بی‌علاج‌اند.

نیاز به رابطه معنوی با خداوند رحیم و کریم، بدین جهت امروز برای مردم دنیا از همیشه حادث‌تر و جدی‌تر است و نماز برترین و کارآمدترین وسیله برای تأمین این نیاز است. بشریت

امروز به نماز خالص و کامل و پرشور اسلامی، از همیشه نیازمندتر است و شما مسئولان امر ترویج نماز، باید به کمک الهی بتوانید، نه فقط نسل رو به رشد و بالنده جوان کشورمان، بلکه همه جان های نیازمند و کام های تشنه بشر متحیر در سراسر جهان را، اشباع کنید و از سرچشمه فیاض نماز بهره مند سازید.

این جانب ضمن تقدیر از زحمات شما عزیزان که سال به سال، گسترده تر و بارآورتر می شود، شما و دیگر مسئولان و همه ملت عزیز را به نکات زیر توصیه می کنم:

- آشنایان با معارف اسلامی، شأن نماز و روح و محتوا و گستره تأثیر آن را در جان فرد و مجتمع را با شیوه های رسا، تبیین کنند، و به ویژه هنرمندان برای این مقصود از ابزار کارآمد هنر بهره بگیرند.
- پدر و مادرها، کودکان و نوجوانان را با صورت و معنای این فریضه آشنا سازند و اگر باید از دیگران کمک گرفت، کتاب های شیرین و آسان فهم را برای کودکان خود بخوانند.
- معلمان مدارس در هنگام نماز، نوجوانان پسر و دختر را به حضور در نمازخانه های مدارس تشویق کنند و خود پیش از همه به نماز بشتابند.
- مسئولان پرورشی مدارس، نماز را در رأس برنامه های پرورشی به شمار آورند.
- مسئولان ورزش کشور، محیط ورزش را با یادآوری و اقامه نماز، روح بخشند و در تعیین وقت مسابقات ورزشی، ساعت نماز را فارغ و زمین و زمان را آماده برگزاری نماز کنند.
- برنامه ریزان حرکت رسانه های سفری مانند قطار و هواپیما و غیر آن، حفظ وقت و امکان نماز مسافران را در برنامه ریزی ها در نظر بگیرند.

- ائمه محترم جماعات، مساجد را از همیشه فعال تر کنند و آموزش ترجمه و مفهوم و روح نماز را به شکل نوین و جذاب، در برنامه‌های خود بگنجانند.
- نویسندگان کتب معارف دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها، نماز را از موضوعات مورد بحث آن کتاب‌ها قرار دهند و در آن، بحث‌های عالمانه و عمیق را در این باره مطرح سازند.
- جوانان عزیز، دقائق معدود نماز را فقط برای نماز بگذارند و در طول نماز، تا آن جا که می‌توانند با تمرکز و حضور قلب، مایه زندگی بخش ذکر و تضرع را برای جان و دل نیازمند خویش تأمین کنند.
- همگان، نماز را که داروی شفا بخش روح و مایه صفا و آرامش و نورانیت است، بر همه کارهای دیگر مقدم دارند و در هیچ شرایطی خود را از آن محروم نسازند و هرگز به بهانه مشغله و گرفتاری، این حضور رهائی بخش در محضر آفریدگار رحیم و کریم و عزیز را از دست ندهند.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه‌ای

۷ مهر ۱۳۷۶

هشتمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به هشتمین اجلاس نماز در تهران]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نظام اسلامی که برترین هدفش، پرورش انسان های والا و با فضیلت است، سازندگی فرد و جامعه را از هر دو سو، یعنی هم از جسم و هم از جان، هم در عرصه مادی و هم در ساحت معنوی به پیش می برد، و هر دو بال پرواز و تعالی آدمی را می گشاید و می آراید. عبادات و در رأس آنان «نماز» بدین جهت است که چنین اهمیتی می یابد و نماز ستون دین نامیده می شود. نماز آن گاه که با توجه و حضور همراه است، نه تنها دل و جان نمازگزار، که فضای پیرامون او را نیز لطیف و نورانی و معطر می سازد و به خانه و خانواده و محیط کار و محفل دوستان و مجامع شهروندان و همه فضاهای زندگی پرتو افشانی می کند.

هر چه نمازگزاران بیشتر متوجّه و خاشع و ذاکر شوند، ظلمات خودخواهی ها و خودکامگی ها و بد دلی ها و آزمندی ها و تجاوزگری ها و حسادت ها و بدخواهی ها کمتر می شود و نور رستگاری بر پیشانی زندگی، بیشتر می درخشد.

ریشه همه تلخ کامی های بشر در غفلت از خدا و محدود شدن به منافع شخصی است. نماز، آدمی را از این حصارهای ظلمانی می رهاند و شهوت و غضب او را به سوی حقیقت متعالی و خیر همگانی هدایت می کند.

نماز خاشعانه و سرشار از حال و حضور، بهشتی واقعی، نخست در دل و جان نمازگزار و به

تدریج در محیط زندگی می آفرینند، و صلاح و فلاح را به انسان هدیه می کنند. از این رو، در همه ادیان الهی، نمازگزاردن، اصلی ترین ادب دینداری و آشکارترین و عمومی ترین نشانه ایمان است، کامل ترین و زیباترین نمازهاست.

یکی از برکات انقلاب اسلامی در سال های اخیر آن است که دل های پرشور و شوقی را به اهمیت و والایی فریضه نماز توجه داده و ترویج روزافزون این پایه اساسی دین را، مرکز همت و تلاش آن ساخته است.

اکنون در سال، هزاران تلاش گران بها، با اهتمام و کوشش صادقانه آنان، صرف آن می شود که راه روشن نماز به روی همگان گشوده شود و نمازگزاران بیشتری توفیق نماز با توجه و تذکر بیابند. انواع فعالیت های فرهنگی و هنری و تحقیقی و اجرایی در فهرست طولانی این تلاش ها قرار دارند. این جانب وظیفه خود می دانم که از این تلاش گران مؤمن که مشتمل بر مسئولان عالی رتبه دولتی، و علمای معزز دینی، و برجستگان فرهنگی و علمی و هنری، و جوانان پرشور و زنان و مردان مؤمن از بخش های گوناگون اجتماع است، صمیمانه سپاس گزاری کنم و به طور ویژه از روحانی آگاه و دلسوز جناب حجت الاسلام قرائتی که نیروی عظیمی را در این راه بسیج کرده اند، تشکر نمایم.

اکنون لازم می دانم تذکراتی را به شما و همه مردم عزیزمان عرض کنم:

- همه آحاد نمازگزار باید سعی کنند که نماز را با توجه به معانی کلمات بخوانند، یعنی در نماز با خدای عزیز و رحیم سخن بگویند، این است آن سرچشمه فیضی که جان نمازگزار را سیراب می کند. البته این حقیقت نباید دستاویزی برای نفس بهانه گیر باشد که اگر توفیق چنین توجه و حضوری نیافت، نماز را ترک کنند. نماز در هر صورت، واجب و فریضه است و تارک نماز بزرگ ترین فرصت ارتباط با

خداوند سبحان را از دست می دهد.

- لازم است دست اندرکاران، اوراقی شامل ترجمه نماز در همه سطوح، فراهم و میلیون ها نسخه از آن را در همه جا منتشر کنند. به هر کسی باید این امکان را بدهید که معانی کلمات نماز را بفهمد.

- فصل تازه ای از اقامه نماز که بحمدالله در سطح شهرهای دیگر کشور تا حدود گسترده ای صورت گرفته باید در سطح روستاهای کشور آغاز شود. ترویج صورت و معنای نماز در روستاها را با برنامه ریزی وسیع، آغاز کنید.

- چه نیکو است که از همه شهرهایی که در آن حوزه علمیه و طلاب علوم دینی حضور دارند، در همه شب های جمعه گروه هایی به روستاها اعزام شوند. شعار اول این پیام رسانان دین و معنویت، باید اقامه نماز باشد.

- علمای دینی و فضایی که در بخش های گوناگون دولتی به خدماتی اشتغال دارند، شایسته است که به عمران معنوی مساجدی که در آن ها نماز جماعت اقامه نمی شود، بپردازند، امامت در مسجد را نیز وظیفه ای بزرگ بشمرند.

- مأموران بخش های گوناگون دولتی، توصیه ها و دستورهای وزرای محترم درباره نماز را به طور جدّی دنبال کنند. همه سطوح و بخش ها در این تلاش مقدس سهیم شوند و سهمی از اجر آن را نصیب خود کنند.

نماز در اغلب موارد در قرآن کریم همراه و هم شأن زکات آمده است. فریضه عظیم زکات نیز همانند نماز به مجاهدتی خستگی ناپذیر و تلاش گرانی صادق و دلسوز نیازمند است. انتظار و امید آن است که شما عزیزان در این میدان جدید نیز گام نهید و همه کسانی که می توانند در ترویج و تبیین و تحقق مسئله مهم زکات، خدمتی ارائه کنند. بی درنگ دامن

همت به کمر زنند و از خود صدقه جاریه ای بر جای نهند.
از خداوند شکور و رحیم مسئلت می‌کنم که خدمات شما را به نحو شایسته قبول فرماید و
دعای حضرت ولی الله الاعظم - ارواحنا فداه - را شامل حال شما نماید.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سیدعلی خامنه ای

۱۸ شهریور ۱۳۷۷

نهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به نهمین اجلاس نماز در تهران]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اگر چه درباره نماز سخنان گزیده و پر مغز از ائمه معصومین علیهم السلام و نیز از متفکران و صاحب نظران دینی، دل های هدایت پژوه را روشن ساخته و به حقیقت و حکمت این فریضه بزرگ الهی آشنا کرده است، با این همه، باید گفت جایگاه بلند پایه نماز هنوز برای بسیاری از مردم حتی آنان که نماز را فریضه می دانند و به جای می آورند به درستی شناخته نیست. بی شک آگاهان جوامع اسلامی در این باب وظیفه ای سنگین بر عهده دارند و جای آنست که همه روش های تبیین و روشنگری برای ادای حق معرفت نماز به کار گرفته شود. باید گفت که نماز معبر اصلی برای سلوک انسان در راهی است که ادیان الهی در برابر آدمی نهاده اند تا بتواند از آن به هدف و غایت اصلی حیات یعنی رستگاری و خوشبختی دنیا و آخرت دست یابد.

نماز اولین قدم سلوک الی الله است ولی ظرفیت این عامل الهی به اندازه ایست که در اوج کمال بشری نیز می تواند بال پرواز انسان عرشی شود، تا آن جا که برترین انسان تاریخ، یعنی پیامبر گرامی اسلام می فرماید: "نماز نور چشم من است" و در هنگام فرا رسیدن وقت نماز، از مؤذن خود می خواهد که با سر دادن بانگ اذان جان او را کامیاب و سرشار از راحت و امنیت سازد.

شاید بتوان گفت که هیچ عامل عبادی دیگری این گونه در همه مراحل تکامل معنوی

انسان برای او کارگشا و نیروبخش و پیش برنده نیست. نماز از آن جا که اولاً سلامت و تعالی اخلاقی و معنوی به افراد جامعه می بخشد و ثانیاً از آن رو که با شکل و محتوای ویژه خود نمازگزار را به انضباط می کشاند و از بیهودگی و ولنگاری نجات می دهد، به حق باید یکی از عوامل مهم انضباط و انتظام اجتماعی شناخته شود. اگر نماز با حضور و از سر شوق و در هنگام فضیلت در میان مردمی رواج پیدا کند، این ها دستاوردهای قطعی آن مردم خواهد بود. بدیهی است که نماز از سرکسالت و بی حضور و یا خود نمایانه هیچ یک از این فوائد را نخواهد داشت.

اکنون که بحمدالله به همّت شما کمربستگان امر نماز حرکت تازه‌ای در جهت کشاندن شدن دل ها به نماز به راه افتاده است، لازم است که از ظرفیت عظیم این عطیه الهی بیشترین بهره برده شود.

جوانان با مضامین و معارف گنج‌انیده از نماز به درستی آشنا شوند. جا و فضا برای نماز گزاردن در همه مکان هایی که مردمی در آن گرد می آیند به شکل شایسته و جذاب آماده گردد؛ هر برنامه مزاحم با نماز در اول وقت از سوی دستگاه های موثر مانند مراکز رسانه و فرهنگی و مراکز جابه جایی مسافران و مراکز کسب و کار برطرف گردد.

آهنگ اذان و لزوماً با صدای خوش در همه اوقات نماز در همه جای کشور به گوش رسد. ائمه جماعت و کسانی که در عمل، خود مقتدای دیگرانند، در تحصیل شرایط نماز مقبول مجاهدت بلیغ کنند و مانند اصحاب معروف ائمه علیهم السلام در کیفیت و کمیت نمازهای فریضه و نافله سرمشق دیگران باشند؛ و خلاصه نماز را که ده ها سال پیش از انقلاب در کشور ما مورد بی مهری و تهاجم تبلیغات گوناگون قرار گرفته بود در کیفیتی شایسته همگانی کنند.

فضل و توفیق و هدایت الهی و دعای حضرت ولی الله الاعظم ارواحنا فداء را برای شما و همه نمازگزاران مسئلت می کنم.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه‌ای

۱۸ شهریور ۱۳۷۸

دهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به دهمین اجلاس نماز در همدان]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در میان خصلت های نکوهیده که سلامت جان و راحت زندگی را با خطر و مانع مواجه می سازند، تکبر از پرافت ترین آن ها است. خود برتر بینی و سرکشی برخاسته از آن، چه بسیار حقیقت ها را ناشناخته، و چه راه های فضیلت را ناپیموده می گذارد، و چه کینه ها و خصومت های نابحق و چه زشتی ها و ناهنجاری ها که پدید می آورد. آری تکبر، حجاب حقیقت و خار راه فضیلت، و دشمن صفا و صداقت، و انگیزه دشمنی و شرارت است. آحاد جامعه های بشری از آغاز عمر خود تاکنون، ضایعات بی شماری را از کبر و خودپسندی اقوام و افراد، و سرکشی ها و تعصبات ناشی از آن، تحمل کرده اند و می کنند. عبادات اسلامی و بیش از همه نماز، برای زدودن این آفت از جان آدمیان، از جمله درمان های مؤثر و کارآمد می باشند.

نماز، آن گاه که با حال و حضور و آداب، گزارده شود روح آدمی را به نیازمندی ذاتی وی آشنا می سازد، و ریشه کبر و تفاخر و جبروت موهوم را در درون او می سوزاند. خشوع در برابر پروردگار، نور بصیرت را بر دل او می تاباند و سایه وهم آلود خودبزرگ بینی را از آن می زداید.

«فرض الله الايمان تطهيراً من الشرك و الصلاه تنزيهاً عن الكبر»

چه نیکو است به سخن پیشوای پرهیزگاران و امیر مؤمنان علیه السلام گوش فرا دهیم و

ستایش نماز را در سالی که مزین به نام والای اوست، از بیان ستوده او بشنویم. در نهج البلاغه چنین آمده است: «وَعَنْ ذَلِكَ مَا حَرَسَ اللَّهُ عِبَادَهُ الْمُؤْمِنِينَ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَ مُجَاهَدَةِ الصَّيَامِ فِي الْأَيَّامِ الْمَقْرُوضَاتِ ، تَسْكِيناً لِأَطْرَافِهِمْ وَ تَخْشِيعاً لِأَبْصَارِهِمْ وَ تَذْليلاً لِنُفُوسِهِمْ وَ إِذْهَاباً لِلْخِيَلِ عَنْهُمْ... » یعنی : خداوند بندگان مؤمن را با نمازها و زکات ها و روزه های دشوار از کبر و خودبینی محافظت و حراست می کند، به پیکر آنان آرامش می بخشد، به دیدگان آنان فروتنی می دهد، نفس آنان را رام می سازد، دل های آنان را افتادگی می آموزد، و خودپسندی را از آنان دور می کند.

در کشور اسلامی ما همه آحاد مردم به ویژه بلند پایگان علمی و اجتماعی و مالی، به این خصوصیات نیازمندند. بلای طغیان، و تجاوز، و زورگویی، و زیاده طلبی، و تحقیر دیگران، و نادیده گرفتن حق صاحبان حق، امروزه بزرگ ترین آفت جوامع بشری و جامعه جهانی است و علاج این همه، در این بیان والای علوی علیه السلام است.

توجه به این واقعیت ها، نقش برجسته نماز و نیایش را در چشم اهل بصیرت و انصاف آشکار می سازد و اهتمام به ترویج و تعریف این فریضه پر راز و رمز را، بر دوش آگاهان جامعه می نهَد.

این جانب ضمن سپاس گزاری از شما که به کار نماز و معرفی و اقامه آن پرداخته اید، بار دیگر بر توصیه هایی که در پیام های گذشته کرده ام تأکید می ورزم، نسل جوان و نیک نهاد کشور را به قدردانی از فرصت نماز که فرصت شکفتگی معنوی و پالایش روحی است فرا می خوانم، به مسئولان فرهنگی و رسانه ای و همه مبلغان دینی اهمیت ترویج این فریضه و نقش بی همتای آن در پرورش فضیلت ها و زدودن فسادها را یادآور می شوم، و از همه خدمت گزاران این راه، و دلسوزان امر نماز که با قلم و بیان و مال و آبرو و حضور خود، به

اقامه نماز کمک می کنند صمیمانه تشکر می کنم.
امید است همگی مشمول رحمت الهی و دعای حضرت بقیه الله ارواحنا فداه باشید.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه ای

۱۹ شهریور ۱۳۷۹

یازدهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به یازدهمین اجلاس نماز در اصفهان]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انسان که از سویی گاه مظهر برترین و زیباترین حقایق هستی است، از سویی دیگر، گاه محل بروز زشتی ها و پستی های بی همانند نیز می گردد. اگر در جایی و زمانی او را مظهر آگاهی و محبت و فداکاری یا خردمندی و آفرینندگی و پیشرفت در عرصه های تعالی، یا آیت شوق و شور و امید می بینیم، در جایی و زمانی دیگر او را دچار غفلت و کینه و خودخواهی، یا جهل و عادت و رکود، یا سستی و نومیدی و بدبینی مشاهده می کنیم. این عنصر با استعداد، می تواند برترین موجود گیتی تا پست ترین پدیده هستی گردد. او مجهز به همه ابزارها و زمینه های تعالی و تکامل معنوی و مادی، آفریده شده است. سرشت او، نیک و راه نیکی به روی او باز است. خرد و قدرت بر تصمیم گیری و انتخاب، دو بال توانای اویند و رسولان الهی راهنمایان و امید دهندگان و کمک کنندگان به او. اما او با این حال می تواند تسلیم ضعف ها و هوس ها و خودخواهی ها یا جهل ها و غفلت ها و عادت های خود شود و خود را از همه آن بشارت ها و امیدها و معراج ها محروم سازد. این همان است که آن را باید «فسادپذیری انسان» نامید و همان است که در عمر دراز بشریت و نیز در عمر هر یک از آحاد بشر، بزرگ ترین مصیبت او و خطرناک ترین تهدید به شمار رفته است و می رود. برای پیشگیری و نیز درمان این آفت بزرگ، دین خدا «ذکر» را به انسان آموخته است.

ذکر یعنی حقیقت را به یاد آوردن، خود را در برابر خدا یافتن، به او گوش سپردن و به او دل دادن. یعنی از دل مشغولی‌هایی که آدمی را اسیر و سوسه هوس‌ها می‌کند، یا میل به برتری جویی و کینه ورزی و آزمندی او را ارضاء می‌سازد، خود را رها ساختن، یعنی او را از جهنم که برای خود فراهم کرده است، به بهشت صفا و انس و بهجت و امن بردن. و نماز با ترکیب هماهنگ دل و زبان و حرکت، ناب‌ترین و کامل‌ترین نمونه و وسیله ذکر است.

انسان در زندگی شخصی‌اش، گاه بر اثر محنت‌ها و شدت‌ها و مصیبت‌ها، و در زندگی جمعی‌اش، گاه با حوادث تحول‌آفرین مانند حرکت عمومی به سوی جهاد یا انفاق یا کمک به نیازمندان، به عامل ذکر نزدیک می‌شود، و گاه با سرگرمی‌های هوس‌آلود و غرق شدن در سرخوشی و اشرافی‌گری و عیش‌بارگی، از آن دور می‌افتد. عنصری که می‌تواند در همه این احوال او را به بهشت «ذکر» نزدیک یا نزدیک‌تر کند، نماز است.

نماز در حالات آمادگی روحی، به آدمی عروج و حال و حضور بیشتر می‌بخشد و در حالات غفلت و نا آمادگی، در گوش او زنگ آماده‌باش می‌نوازد و او را به آن وادی نورانی نزدیک می‌سازد. لذا نماز در هیچ حالی نباید ترک شود. در عین شدت و محنت، در بحبوحه میدان جهاد، در هنگام فراغ و آسایش، و حتی در میان محیط لجن‌آلودی که انسان با هوس‌ها و کینه‌ها و شهوت‌ها و خودخواهی‌ها، پیرامون خود پدید آورده است. نماز یک شربت مقوی و شفابخش است، باید آن را با دل و جان خود نوشید و از هر نقطه که در آن واقع شده‌ایم، یک گام یا یک میدان به بهشت رضوان نزدیک شد.

از این روست که نه «حیّ علی الجهاد» و نه «حیّ علی الصّوم» و نه «حیّ علی الأنفاق»، نگفته‌اند، ولی در هر روز بارها سروده‌اند: «حیّ علی الصّلوّه»

در دوران انقلاب و جنگ تحمیلی، نماز، ما را در حرکت‌مان مصمّم‌تر و نیرومندتر می‌کرد، و

امروز که خطر غفلت و عیش بارگی و آرزوهای حقیر و تنگ نظرانه و عادت‌ها و روزمرگی‌ها ما را تهدید می‌کند، نماز به ما مصونیت می‌بخشد و بن بست‌های پنداری را می‌شکند و راه ما را روشن و افق را درخشان می‌سازد. این تنها برگی از کتاب مناقب نماز است، و همین برای به راه انداختن حرکتی جدی‌تر از گذشته، می‌تواند انگیزه‌ای ژرف و کارآمد پدید آورد.

همه باید در این حرکت بزرگ که شایسته است جهاد نامیده شود، خود را ملتزم و متعهد بدانند. علمای دین، روشن‌فکران، هنرمندان، جوانان، پدران و مادران و همسران، دارندگان منبرها و رسانه‌ها، نویسندگان، و بیش از همه، مسئولان بخش‌های حکومتی مانند: وزارت‌های آموزش و پرورش، علوم و فناوری، ارشاد، صدا و سیما، سازمان‌های تبلیغاتی، مراکز تولید سینمایی، پژوهشگاه‌ها، مدیرانی که نیروی انسانی کلانی در قبضه امر و نهی آن‌ها دارند، مانند: نیروهای مسلح، وزارت خانه‌ها، کارگاه‌ها، دانشگاه‌ها و مدارس، وسایل حمل و نقل و غیره و غیره... اینان هر یک به گونه‌ای می‌توانند و می‌باید در این حرکت همگانی سهیم گردند و نقش ویژه خود را بگذارند.

این کار با سهل‌انگاری و کم‌همتی به سرانجام خود نمی‌رسد. از برترین شیوه‌ها و فنی‌ترین و هنری‌ترین ابزارها باید بهره گرفته شود. نمایش نماز جماعت مهجوری، با جمع معدودی، آن هم از فرسودگان بی‌نشاط، ترویج نماز جماعت نیست. همچنان که پخش صدای اذان از رسانه‌های صوت و تصویر، کافی نیست. جوان‌های ما هزاران صف جماعت پرشور و حال در سراسر کشور تشکیل می‌دهند، مردم زیادی از آنان که فیلم‌های سینمایی در گزارش واقعیت‌های زندگی آنان ساخته می‌شود، اهل نماز و نیاز و تهجدند، حنجره‌های بسیاری از روی ایمان و تعبد در هنگام اذان، صدا به این سرود معنوی بلند می‌کنند، گروه‌های

انبوهی در هنگام نماز از کار روزانه دست کشیده، به مسجد رو می آورند، این ها می توانند در ساخت های هنری، چهره زیبا و ترغیب کننده این فریضه نجات بخش را به همه نشان دهد.

در دانشگاه ها و دیگر مراکز انسانی انبوه، مسجد می تواند جایگاه امن و صفا باشد، و امام جماعت، غم گساری و راهنمایی و همدلی را در کنار اقامه نماز، در آن محبت، رحمت و هدایت الهی به نمازگزاران هدیه کند. مجامع دانشجویی و دانش آموزی در آن صورت، جذاب ترین مرکز تجمع خود را مسجد دانشگاه و مدرسه خواهند یافت و پایگاه تقوا، پایگاه فعالیت جوانان خواهد شد.

به مدیران آموزش و پرورش و علوم یادآوری می کنم که سهم مسجد سازی و مسجد پردازی باید در اعتبارات فعالیت های فوق برنامه، در ردیف اول و بیش از سهم دیگر بخش های این سر فصل باشد.

هجرت هفتگی روحانیون مستقر در مراکز نظامی و غیره، به روستاهای همسایه این مراکز از توصیه های پیشین من است که بر آن تأکید می ورزم. همچنین فراهم ساختن فضای مادی و معنوی برای اقامه نماز در بوستان ها و گردشگاه ها و امثال آن. امامان محترم جماعت، اگر خود بر اثر کهنولت و غیره نمی توانند وظیفه رابطه و انس و راهنمایی را برای نمازگزاران، به ویژه جوانان فراهم کنند، در کنار خود فضایی جوان و پر نشاط را به کار گیرند و آنان را در کار با خود شریک سازند.

نمازهای جمعه باید پایگاه جذب و نصیحت و تعلیم باشد. امامان محترم جمعه با کمک برگزارکنندگان مراسم نماز، همه سعی خود را در این جهت مبذول دارند. خدا را سپاس که محیط عمومی کشور، محیط ذکر و نماز و معنویت است، و خدا را سپاس

که خیل عظیمی از مردم ما به ویژه جوانان، با نماز و نیاز، پیوندی روحی و عاطفی و عقلانی دارند. لیکن این همه باید گام های نهایی شمرده نشود و بیش از گذشته تلاش عالمانه و مدبرانه و نازک اندیشانه در این رویکرد به کار رود. لازم می دانم از همه کسانی که این راه را دلسوزانه گشوده و پیموده و برای آینده آن برنامه ریزی کرده اند صمیمانه سپاس گزاری کنم، به ویژه از روحانی پرهیزگار و پارسا و پرانگیزه جناب حجت الاسلام قرائتی که حقاً در این کار بر گردن همه ما حقی بزرگ دارند.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه ای

۱۵ شهریور ۱۳۸۰

دوازدهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به دوازدهمین اجلاس نماز در کرمان]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

این گردهمایی را که همه ساله با حضور بلند پایگان علمی و سیاسی کشور تشکیل می‌گردد، باید یکی از مهم‌ترین گردهمایی‌ها شمرد؛ زیرا موضوع آن نماز است که برترین فریضه دینی است و مخاطب آن همه آحاد ملت‌اند و از این رو لازم است که دست اندرکاران اجرایی ذی ربط نکاتی را که در آغاز این گردهمایی خطاب به آنان تذکر داده می‌شود صرفاً یک توصیه تشریفاتی نینگارند. در پیام سال گذشته این جانب به حاضران این گردهمایی و دیگران چنین آمده است:

انسان که از سویی گاه مظهر برترین و زیباترین حقایق هستی است، از سویی دیگر، گاه محل بروز زشتی‌ها و پستی‌های بی‌همانند نیز می‌گردد.

اگر در جایی و زمانی او را مظهر آگاهی و محبت و فداکاری یا خردمندی و آفرینندگی و پیشرفت در عرصه‌های تعالی، یا آیت شوق و شور و امید می‌بینیم، در جایی و زمانی دیگر او را دچار غفلت و کینه و خودخواهی، یا جهل و عادت و رکود، یا سستی و نومیدی و بدبینی مشاهده می‌کنیم.

این عنصر با استعداد، می‌تواند برترین موجود گیتی تا پست‌ترین پدیده هستی گردد. او مجهز به همه ابزارها و زمینه‌های تعالی و تکامل معنوی و مادی، آفریده شده است. سرشت او، نیک و راه‌نیکی به روی او باز است. خرد و قدرت بر تصمیم‌گیری و انتخاب، دو بال

توانای اویند و رسولان الهی راهنمایان و امید دهندگان و کمک کنندگان به او. اما او با این حال می‌تواند تسلیم ضعف‌ها و هوس‌ها و خودخواهی‌ها یا جهل‌ها و غفلت‌ها و عادت‌های خود شود و خود را از همه آن بشارت‌ها و امیدها و معراج‌ها محروم سازد. این همان است که آن را باید «فسادپذیری انسان» نامید و همان است که در عمر دراز بشریت و نیز در عمر هر یک از آحاد بشر، بزرگ‌ترین مصیبت او و خطرناک‌ترین تهدید به شمار رفته است و می‌رود. برای پیشگیری و نیز درمان این آفت بزرگ، دین خدا «ذکر» را به انسان آموخته است.

ذکر یعنی حقیقت را به یاد آوردن، خود را در برابر خدا یافتن، به او گوش سپردن و به او دل دادن. یعنی از دل مشغولی‌هایی که آدمی را اسیر و سوسه هوس‌ها می‌کند، یا میل به برتری جویی و کینه ورزی و آزمندی او را ارضا می‌سازد، خود را رها ساختن، یعنی او را از جهنمی که برای خود فراهم کرده است، به بهشت صفا و انس و بهجت و امن بردن. و نماز با ترکیب هماهنگ دل و زبان و حرکت، ناب‌ترین و کامل‌ترین نمونه و وسیله ذکر است.

انسان در زندگی شخصی‌اش، گاه بر اثر محنت‌ها و شدت‌ها و مصیبت‌ها، و در زندگی جمعی‌اش، گاه با حوادث تحول‌آفرین مانند حرکت عمومی به سوی جهاد یا انفاق یا کمک به نیازمندان، به عامل ذکر نزدیک می‌شود، و گاه با سرگرمی‌های هوس‌آلود و غرق شدن در سرخوشی و اشرافی‌گری و عیش‌بارگی، از آن دور می‌افتد. عنصری که می‌تواند در همه این احوال او را به بهشت «ذکر» نزدیک یا نزدیک‌تر کند، نماز است.

نماز در حالات آمادگی روحی، به آدمی عروج و حال و حضور بیشتر می‌بخشد و در حالات غفلت و ناآمادگی، در گوش او زنگ آماده باش می‌نوازد و او را به آن وادی نورانی نزدیک می‌سازد. لذا نماز در هیچ حالی نباید ترک شود.

در عین شدت و محنت ، در بحبوحه میدان جهاد، در هنگام فراغ و آسایش، و حتی در میان محیط لجن آلودی که انسان با هوس‌ها و کینه‌ها و شهوت‌ها و خودخواهی‌ها، پیرامون خود پدید آورده است. نماز یک شربت مقوی و شفابخش است، باید آن را با دل و جان خود نوشید و از هر نقطه که در آن واقع شده‌ایم، یک گام یا یک میدان به بهشت رضوان نزدیک شد.

از این روست که نه «حیّ علی الجهاد» و نه «حیّ علی الصّوم» و نه «حیّ علی الاتّفاق»، نگفته‌اند، ولی در هر روز بارها سروده‌اند: «حیّ علی الصّلوّه»

در دوران انقلاب و جنگ تحمیلی، نماز، ما را در حرکت مان مصمم تر و نیرومندتر می‌کرد، و امروز که خطر غفلت و عیش باری و آرزوهای حقیر و تنگ نظرانه و عادت‌ها و روزمرگی‌ها ما را تهدید می‌کند، نماز به ما مصونیت می‌بخشد و بن بست‌های پنداری را می‌شکند و راه ما را روشن و افق را درخشان می‌سازد.

این تنها برگی از کتاب مناقب نماز است، و همین برای به راه انداختن حرکتی جدی تر از گذشته، می‌تواند انگیزه ای ژرف و کارآمد پدید آورد.

همه باید در این حرکت بزرگ که شایسته است جهاد نامیده شود، خود را ملتزم و متعهد بدانند. علمای دین، روشنفکران، هنرمندان، جوانان، پدران و مادران و همسران، دارندگان منبرها و رسانه‌ها، نویسندگان، و بیش از همه، مسئولان بخش‌های حکومتی مانند: وزارت‌های آموزش و پرورش، علوم و فناوری، ارشاد، صدا و سیما، سازمان‌های تبلیغاتی، مراکز تولید سینمایی، پژوهشگاه‌ها، مدیرانی که نیروی انسانی کلانی در قبضه امر و نهی آن‌ها دارند، مانند: نیروهای مسلح، وزارت خانه‌ها، کارگاه‌ها، دانشگاه‌ها و مدارس، وسائل حمل و نقل و غیره و غیره... اینان هر یک به گونه‌ای می‌توانند و می‌باید در این حرکت

همگانی سهیم گردند و نقش ویژه خود را بگذارند.

این کار با سهل انگاری و کم همتی به سرانجام خود نمی‌رسد. از برترین شیوه‌ها و فنی‌ترین و هنری‌ترین ابزارها باید بهره گرفته شود. نمایش نماز جماعت مهجوری، با جمع معدودی، آن هم از فرسودگان بی‌نشاط، ترویج نماز جماعت نیست. همچنان که پخش صدای اذان از رسانه‌های صوت و تصویر، کافی نیست.

جوان‌های ما هزاران صف جماعت پرشور و حال در سراسر کشور تشکیل می‌دهند، مردم زیادی از آنان که فیلم‌های سینمایی در گزارش واقعیت‌های زندگی آنان ساخته می‌شود، اهل نماز و نیاز و تهجدند، حنجره‌های بسیاری از روی ایمان و تعبد در هنگام اذان، صدا به این سرود معنوی بلند می‌کنند، گروه‌های انبوهی در هنگام نماز از کار روزانه دست کشیده، به مسجد رو می‌آورند، این‌ها می‌تواند در ساخت‌های هنری، چهره زیبا و ترغیب‌کننده این فریضه نجات بخش را به همه نشان دهد.

در دوران انقلاب و جنگ تحمیلی، نماز، ما را در حرکتان مصمم‌تر و نیرومندتر می‌کرد، و امروز که خطر غفلت و عیش‌بارگی و آرزوهای حقیر و تنگ‌نظرانه و عادت‌ها و روزمرگی‌ها ما را تهدید می‌کند، نماز به ما مصونیت می‌بخشد و بن‌بست‌های پنداری را می‌شکند و راه ما را روشن و افق را درخشان می‌سازد.

این تنها برگی از کتاب مناقب نماز است، و همین برای به راه انداختن حرکتی جدی‌تر از گذشته، می‌تواند انگیزه‌ای ژرف و کارآمد پدید آورد.

همه باید در این حرکت بزرگ که شایسته است جهاد نامیده شود، خود را ملتزم و متعهد بدانند. علمای دین، روشنفکران، هنرمندان، جوانان، پدران و مادران و همسران، دارندگان منبرها و رسانه‌ها، نویسندگان، و بیش از همه، مسئولان بخش‌های حکومتی مانند:

وزارت‌های آموزش و پرورش، علوم و فناوری، ارشاد، صدا و سیما، سازمان‌های تبلیغاتی، مراکز تولید سینمایی، پژوهشگاه‌ها، مدیرانی که نیروی انسانی کلانی در قبضه امر و نهی آنهاست، مانند: نیروهای مسلح، وزارتخانه‌ها، کارگاه‌ها، دانشگاه‌ها و مدارس، وسایل حمل و نقل و غیره و غیره. اینان هر یک به گونه‌ای می‌توانند و می‌باید در این حرکت همگانی سهیم گردند و نقش ویژه خود را بگذارند.

این کار با سهل انگاری و کم‌همتی به سرانجام خود نمی‌رسد. از برترین شیوه‌ها و فنی‌ترین و هنری‌ترین ابزارها باید بهره گرفته شود. نمایش نماز جماعت مهجوری، با جمع معدودی، آن هم از فرسودگان بی نشاط، ترویج نماز جماعت نیست.

همچنان که پخش صدای اذان از رسانه‌های صوت و تصویر، کافی نیست. جوان‌های ما هزاران صف جماعت پرشور و حال در سراسر کشور تشکیل می‌دهند، مردم زیادی از آنان که فیلم‌های سینمایی در گزارش واقعیت‌های زندگی آنان ساخته می‌شود، اهل نماز و نیاز و تهجدند، حنجره‌های بسیاری از روی ایمان و تعبد در هنگام اذان، صدا به این سرود معنوی بلند می‌کنند، گروه‌های انبوهی در هنگام نماز از کار روزانه دست کشیده، به مسجد رو می‌آورند، این‌ها می‌توانند در ساخت‌های هنری، چهره زیبا و ترغیب‌کننده این فریضه نجات بخش را به همه نشان دهد.

در دانشگاه‌ها و دیگر مراکز انسانی انبوه، مسجد می‌تواند جایگاه امن و صفا باشد، و امام جماعت، غم‌گساری و راهنمایی و همدلی را در کنار اقامه نماز، در آن محبت، رحمت و هدایت الهی به نمازگزاران هدیه کند. مجامع دانشجویی و دانش‌آموزی در آن صورت، جذاب‌ترین مرکز تجمع خود را مسجد دانشگاه و مدرسه خواهند یافت و پایگاه تقوا، پایگاه فعالیت جوانان خواهد شد.

به مدیران آموزش و پرورش و علوم یادآوری می‌کنم که سهم مسجد سازی و مسجد پردازی باید در اعتبارات فعالیت‌های فوق برنامه، در ردیف اول و بیش از سهم دیگر بخش‌های این سر فصل باشد.

هجرت هفتگی روحانیون مستقر در مراکز نظامی و غیره، به روستاهای همسایه این مراکز از توصیه‌های پیشین من است که بر آن تأکید می‌ورزم. همچنین فراهم ساختن فضای مادی و معنوی برای اقامه نماز در بوستان‌ها و گردشگاه‌ها و نمایشگاه‌ها و امثال آن. امامان محترم جماعت، اگر خود بر اثر کهنوت و غیره نمی‌توانند وظیفه رابطه و انس و راهنمایی را برای نمازگزاران، به ویژه جوانان فراهم کنند، در کنار خود فضایی جوان و پر نشاط را به کار گیرند و آنان را در کار با خود شریک سازند.

نمازهای جمعه باید پایگاه جذب و نصیحت و تعلیم باشد. امامان محترم جمعه با کمک برگزارکنندگان مراسم نماز، همه سعی خود را در این جهت مبذول دارند. خدا را سپاس که محیط عمومی کشور، محیط ذکر و نماز و معنویت است، و خدا را سپاس که خیل عظیمی از مردم ما به ویژه جوانان، با نماز و نیاز، پیوندی روحی و عاطفی و عقلانی دارند. لیکن این همه باید گام‌های نهایی شمرده نشود و بیش از گذشته تلاش عالمانه و مدبرانه و نازک اندیشانه در این رویکرد به کار رود.

اکنون این سؤال بسیار جدی و مهم برای این جانب مطرح است، که مسئولان اجرایی مخاطب این مطالبات تا چه حد به وظیفه خود عمل کرده‌اند؟ صدا و سیما، آموزش و پرورش، وزارت علوم و سایر مراکز دانشگاهی، وزارت ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، مراکز تولید سینمایی، نیروهای مسلح، مدیریت حمل و نقل و مدیریت‌های شهری و دیگران، چه اندازه وظیفه‌ای را که در این پیام از آنان، خواسته شده است به انجام رسانده‌اند؟

از ریاست محترم جمهوری اسلامی و دیگر مسئولان عالی رتبه به جد انتظار می رود که دست اندرکاران را با این سؤال اساسی مواجه سازند و پاسخ فعال آنان را مطالبه کنند.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه‌ای

۱۶ شهریور ۱۳۸۱

سیزدهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به سیزدهمین اجلاس نماز در شهرکرد]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اینک پس از دوازده سال از آغاز حرکت مبارک اقامه نماز باید فصل دیگری در این تلاش و جهاد مبارک آغاز شود. این فصل می‌بایست نگاه خود را به برنامه ریزی کوتاه مدّت و میان مدّت برای دست یابی به هدف‌های تعریف شده‌ای بدوزد که به گونه‌ای انبوه و متراکم در خلال توصیه‌ها و دستورالعمل‌های تقدیم شده در این مدت، موج می‌زند. هدف بلند مدّت اقامه نماز در جامعه، صلاح و فلاح همگانی است، لیکن تا رسیدن به آن مقصود والا، هدف میان مدّت، بر افروختن چراغ نماز در همه خانه‌ها و در خانه دل‌ها است. و هدف کوتاه مدّت، به کارگیری همه ظرفیّت علمی و هنری و تبلیغی کشور در این راه و سمت و سو دادن به همه آن گونه تلاش‌ها در این جهت است.

همچنان که برای گزاردن نماز باید قبله را شناخت و به آن روی آورد، برای لبریز کردن فضای دنیا و دنیای دل‌ها از عطر و جلوه و روح نماز هم قبله‌ای وجود دارد که باید آن را یافت و بدان روی کرد. این قبله همان هدف‌های والا و نهایی نماز است و روی کردن به آن، پیمودن راه‌هایی است که بدان منتهی می‌شود، و این راه‌ها در قالب هدف‌های کوتاه مدّت و میان مدت، تعریف شدنی است. اکنون بحمدالله با همت رئیس جمهور محترم، دستگاه‌های اجرایی ذی ربط به همکاری در عمل برای اقامه نماز فراخوانده شده‌اند، و از دستگاه‌های تبلیغی به ویژه صدا و سیما و وزارت‌های فرهنگی و گردانندگان مراکز جمعیتی،

به طور ویژه در پیام سال های پیش تعهد مسؤولانه خواسته شده است، کار لازم امروز آن است که هیأت هایی برای تعیین دقیق مأموریت های این دستگاه ها تشکیل شود و بر اثر آن، برنامه زمانبندی شده همه فعالیت ها و خدماتی که وظیفه آنان است با شیوه ای علمی و واقع بینانه فراهم گردد. و هیأت کارآمد دیگری مأمور پیگیری و نظارت مستمر بر پیشرفت این فعالیت ها و خدمات گردد.

براین اساس، گردهمایی سال آینده شما، مجمعی فقط برای سخنرانی نیست بلکه عرصه ای است که در آن می باید هیأت های مزبور گزارش پیشرفت آن برنامه زمانبندی شده را بدهند و جمع داوری عالی رتبه ای، سهم هر دستگاه را از تشویق و تقدیر و یا خدای نخواستہ از توبیخ و سرزنش به او بپردازد و بر اساس پیشرفت ها یا توقف ها و موانع راه، برنامه جامع را تصحیح یا تکمیل کند. بی شک دولت محترم و شخص رئیس محترم جمهور می توانند برترین نقش را در این فرآیند منطقی و کارساز، ایفا کنند.

توفیقات همگان به ویژه جناب حجت الاسلام قرائتی را در پیشبرد این خواسته ارزشمند از خداوند متعال مسئلت می کنم و امیدوارم مشمول ادعیه زاکیه حضرت بقیه الله باشند.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سیدعلی خامنه ای

۱۴ شهریور ۱۳۸۲

چهاردهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به چهاردهمین اجلاس نماز در یزد]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش از هر سخن، باید خدای حکیم علیم را بر توفیقی که به دست‌اندرکاران این گردهمایی مبارک ارزانی داشته، سپاس گویم و از آنان به ویژه حجت الاسلام آقای قرائتی به خاطر تداوم کار و پیگیری این مهم، قدردانی کنم. اهتمام به اقامه نماز در شمار برترین مواد برنامه کلان دولت اسلامی است: «الَّذِينَ إِن مَكْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ»

اکنون نوبت محاسبه خویشتن است. باید به حساب خود در این وظیفه بزرگ بپردازیم و کارکرد خویش را بیازماییم. این اجلاس، بار سنگین این بررسی را بر دوش گرفته است. اگر چه می‌توان حجم خدمات را در دستگاه‌ها به تقریب، مشخص کرد ولی ارزیابی حقیقی و درست، آن گاه میسر می‌گردد که نتایج و دستاوردها نیز محاسبه شود. مهم‌ترین شاخص در تعیین موفقیت باغبان، کمیت و کیفیت میوه‌ای است که در عرصه تلاش و مجاهدت او به دست می‌آید. توصیه مؤکد این جانب این است که از نیروهای خلاق، متفکر و مولّد در مجموعه پیگیر امر نماز، بیشترین بهره‌گیری صورت گیرد. از توانایی‌های نرم افزاری در زمینه‌های: هنر، ادبیات، فیلم و تبلیغات حداکثر استفاده برده شود. راهکارهای برخاسته از توانایی علمی و هنری انتخاب گردد، و همه ظرفیت‌های فراوان موجود به کار گرفته شود. ارزیابی مثبت و رضایت‌انگیز، هنگامی صورت خواهد گرفت که این فریضه انسان‌ساز،

همچون زلال همیشه جوشان، فضای زندگی و فضای دل همگان را به طراوت و امید و ایمان مزین گرداند.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سیدعلی خامنه‌ای

۱۰ شهریور ماه ۱۳۸۳

پانزدهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به پانزدهمین اجلاس نماز در تهران]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برادران عزیز! آقایان محترم! خیلی خوش آمدید. من حقیقتاً وظیفه می‌دانم که از جناب آقای قرائتی و بقیه کسانی که با ایشان در مسأله مهم نماز همکاری کردند: آقایان علمای محترم، ائمه جمعه محترم، مسئولان بخش های مهم کشور، بعضی از وزراء، بعضی از مدیران، تشکر کنم.

می‌خواهم عرض بکنم که آن چه در این زمینه وقت بگذارید و تلاش کنید و از نیروی مادی و معنوی خودتان در امر ترویج نماز استفاده کنید، زیادی انجام نگرفته است؛ جا دارد. این که به ما گفتند «الصلوة عمود الدین»، باید این حرف را جدی بگیریم. خیمه دین با نماز برپاست؛ هم در دینداری و تدبیر یک فرد، هم در اقامه یک جامعه دینی و هم در دینداری یک کشور و یک مجتمع. اگر ما نتوانیم کیفیت تأثیر نماز را در این عرض عریض و وسیع درست تشخیص بدهیم، از کوتاهی دید ماست. و الا آن کسی که فرموده است: «الصلوة عمود الدین» و آیات کریمه قرآن که ناطق به اهمیت نماز هستند، آن ها خوب می‌دانند که این ساز و کار چگونه است و این نقش چگونه است.

یک وقتی در دوران طاغوت، در بعضی از سلول های زندان های دشوار و هولناک آن رژیم که زندانی های گوناگونی در آن جا زندانی بودند؛ از جمله زندانی های مسلمان، با تفکر اسلامی، تا بعضی که با گرایش های حزبی و ایدئولوژی های گوناگونی که به هر حال اسمش

اسلامی بود، ما شنیده بودیم، شاید خود من به غیر واسطه هم شنیده باشم، از دیگران هم شنیده بودیم که نقل می کردند که بعضی از این ها می گفتند: چقدر می گویند «حیّ علی الصلّوه»، بگویند «حیّ علی الجهاد». فضای مبارزه این تفکر و این نگاه را به مسائل به وجود آورده بود که دائم چسبیده اید به «صلوه» و مرتب می گویند «حیّ علی الصلّوه، حیّ علی الصلّوه»، خوب بگویند «حیّ علی الجهاد» و مردم را به جهاد فرا بخوانید. تجربه های روزگار نشان داد که بی اعتنایی به نماز، چه بر سر یک انسان می آورد و چه بر سر جهاد انسان ها می آورد؛ هم جهاد را تعطیل می کند، هم جهت مبارزه را از جهاد بودن خارج می کند و تبدیل می کند به مبارزه ای برای قدرت، برای هوای نفس. آن چیزی که مبارزه یک انسان را، چالش یک امت را، رنگ جهاد و معنای جهاد می بخشد، او همان توجّه به خداست، که قوامش به نماز است.

لذا اولین واجبی که بر پیغمبر واجب می شود، نماز است؛ اول تبلیغی که برای پیغمبر، خدای متعال معین می کند، «و أمر اهلک بالصلّوه» است؛ توصیفی که خدای متعال در درجه اول برای جامعه موخّد بیان می کند، «الَّذِينَ إِن مَكَّانَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ» است. این، اهمیت نماز است.

برای حرکت در این میدان آن چه که بیش از همه لازم است، دو چیز است: یکی انگیزه، آن نیروی درونی که انسان را حرکت بدهد و راه ببرد؛ دیگر، آن قطب نمایی که انسان، آن ستاره راهنما را فراموش نکند، جهتش کج نشود.

اگر انگیزه نبود، انسان وسط راه می ماند؛ مشکلات زیاد است. اقامه جامعه توحیدی، اقامه عدل در میان بشر، برپا کردن خیمه حقّ در بین این همه طوفان های اهوای باطل، این ها

کار آسانی نیست؛ انگیزه لازم است. این انگیزه عبارت است از توجه به خدا؛ «ذکر الله»؛ مدد گرفتن از پروردگار، کار را با حساب خدا انجام دادن؛ و آن قبله نما هم عبارت است از توجه به هدف کار و این که ما مقصودمان قدرت نیست، ثروت نیست، هوا پرستی نیست، تمنیات شخصی نیست، ملاحظات گوناگون سیاسی نیست؛ هدفمان خداست. این دوتا خصوصیت، این دو عامل مهم، یعنی انگیزه و جهت گیری هر دو در نماز خلاصه شده. هم برای کسانی که بخش قابل توجهی از این مسؤولیت را بر دوش دارند، هم برای مردمان متوسط، هم برای عموم افراد جامعه، این لازم است.

البته کسانی که مسؤولیت های شان سنگین تر است، آن ها بیشتر احتیاج دارند؛ آن ها نیازشان به هر دو بیشتر است؛ هم به انگیزه، هم به جهت یابی و دقت در جهت گیری. لذا این که خداوند به پیغمبر می فرماید: «قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا نِصْفَهُ أَوْ نَقْصُ مِنْهُ قَلِيلًا أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَ رَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا»؛ شب را به ذکر خدا بگذران، بخش مهمی از شب را نماز بخوان، با خدا متصل شو. چرا؟ زیرا: «إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا»؛ کار سنگینی متوجه به توسست؛ خطاب سنگینی متوجه به توسست؛ خودت را آماده کن، برای این است.

بنابراین، ماها بیشتر احتیاج داریم، دیگر مردم هم به نسبت در درجات مختلف به نماز احتیاج دارند. نماز اهمیتش این است.

و در نماز آن چه که مهم است و باید روی آن تکیه کرد بعد از ترویج اصل نماز، که همه را باید نماز خوان کرد و همه نماز خوان بشوند، عبارت است از توجه در نماز. همان چیزی که «حضور قلب» به آن گفته می شود.

این حضور قلب و توجه، کاری است که به تمرین احتیاج دارد. کسانی که این کارها را کرده اند و بلدند، به ما یاد می دهند که انسان باید در حال نماز، خود را در حضور یک مخاطب

عالی شأن و عالی مقام که خالق هستی است و مالک همه وجود انسان است، احساس کند. هر مقدار از نماز که توانست این حالت را داشته باشد، به تعبیر روایات این نماز، نماز مقبول است، آن خاصیت و اثر را خواهد بخشید. و دیگر آثار نماز، که نمی شود آثار نماز را در چند جمله یا در چند فقره کوتاه خلاصه کرد، بر این مترتب می شود.

البته مقدمه اول و لازم این است که ما همه جوان ها و همه مردم مان را با نماز آشنا کنیم و اهمیت نماز را برای این ها شرح بدهیم. این کار، متصدی لازم دارد و بحمدالله شماها این را به عهده گرفته اید و متصدی این کار شده اید. حقیقتاً دستگاه های مختلف بایستی در این زمینه کار و تلاش کنند. این، مهم است؛ این، فقط این نیست که ما یک آدم غافل را، یا بی نماز را به نماز می کشانیم؛ این معنایش این است که ما داریم پایه های یک حرکت عظیم جهانی را که نظام جمهوری اسلامی؛ ستون مستحکم آن است، در میان انسان ها استوار می کنیم. انسان ها وقتی دلشان با نماز انس گرفت و از طریق نماز با خدای متعال مأنوس و آشنا شدند، به طور طبیعی گناهان از آن ها دور می شود؛ دل های این ها نسبت به گناه حساس می شود و آن حالت تقوایی که در شرع مقدس قوام دین داری است، به تدریج در انسان حاصل می شود. مسأله نماز، این است. لذا ما اولاً از همه دوستان به خصوص از شخص آقای قرائتی که واقعاً ایشان تلاش مجدّانه ای و مخلصانه ای در این راه انجام دادند و کسانی که با ایشان همکاری کردند، صمیمانه تشکر می کنیم. ثانیاً تأکید می کنیم این کار را نیمه کاره نگذارید؛ میان راه خسته نشوید. این، برای همیشه است؛ این، کاری است که به طور مستمر باید ادامه داشته باشد؛ مثل خود نماز که تعطیل بردار نیست، توقف نمی پذیرد؛ چون غفلت انسان موجبات فراوانی دارد و خیلی چیزها انسان را غافل می کند. برای این که با این غفلت مبارزه بشود، این نماز لازم است؛ صبح، نماز؛ ظهر، نماز؛ شب،

نماز؛ نافله، فريضه. مثل خود نماز که تعطیل بردار نیست این حرکت هم تعطیل بردار نیست. به اهمیت نماز، به تأثیر نماز، به شرایط معنوی نماز باید مردم را آشنا کرد و از همه ابزارهای مفید تبلیغ بایستی در این راه استفاده کرد.

یک جمله عرض بکنیم راجع به این حرفی که از قول پاپ نقل شده است؛ که دنیای اسلام بحق در مقابل این حرف عکس العمل نشان داد. دو جهت دارد؛ دو جنبه دارد این اظهار نظری که صادر شده است از یک شخصیت روحانی مسیحی درباره اسلام با یک میلیارد و نیم انسان متدین به اسلام و با میلیون ها کتاب نوشته شده درباره اسلام، از دو جنبه قابل توجه است:

جنبه اول که بیشتر هم امروز در دنیای اسلام و در این چند روز به آن توجه شده، مسأله تهمت است که به اسلام متوجه شده است و این ایراد و این تهمت، ظلم به اسلام و بی انصافی درباره اسلام است. اسلام را متهم کردن به این که از عقلانیت جداست و نسبت به عقل بی اعتناست، همان قدر ظالمانه است که انکار یک امر بدیهی؛ انکار منافع خورشید، انکار نور خورشید. در کدام کتاب آسمانی این همه مخاطبان امر شده‌اند به تفکر، به تعقل؛ «لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ»، «لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ»؛ به تدبیر در آیات تکوینی الهی.

در کدام کتاب آسمانی در اولین خطاب به علم، به قلم، به تعلیم، توجه شده است و اهمیت داده شده است. و امروز اگر دنیای غرب در کار علم و پیشرفت علمی موفقیتی دارد، کدام مورخ و مطلع با انصافی است که تصدیق نکند که این را از دنیای اسلام گرفته است. قرون وسطی که قرون تاریکی و ظلمت و سیاهی دنیای غرب و اروپا بود، دوران شکوفایی علم و تعقل و اندیشه و فلسفه و ابن سیناها و فارابی ها و افرادی این چنین، در دنیای اسلام است. مسأله جهاد اسلام را هم نفهمیدن و بد معرفی کردن، این هم یک بی انصافی دیگر است.

جهاد اسلام برای تحمیل عقیده نیست؛ برای مبارزه با کسانی است که انسان ها را به بردگی می کشند. جهاد اسلام جنگ با ملت ها نیست؛ جنگ با قدرت های ستمگر و ظالم است. این، تاریخ اسلام است؛ این، عملکرد پیشوایان اسلام است؛ این، توصیه پیشوایان اسلام است. امیرالمؤمنین (علیه الصلوة و السلام) در خطاب و فرمان خود به مالک اشتر این جمله جاودانه و فراموش نشدنی را دارند که می فرمایند: کسانی که تو با این ها در آن جا مواجه می شوی، یا با تو از لحاظ عقیده یکسانند، یا «و اما شریک لک فی الخلق»؛ یا در انسان بودن با تو شریک هستند. ملاک این ها است. حتی کسانی که از لحاظ عقیده با تو همراه نیستند، ولی انسانند، با انسان برخورد تکریم آمیز باید داشت. «لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَ لَمْ يُخْرِجُوكُمْ عَنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَ تُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ»، این دستور قرآن است، با کفار، با کسانی که با شما هم عقیده نیستند، اما به شما تجاوز نکردند؛ تعرض نکردند؛ تعدی نکردند؛ با شما ظالمانه برخورد نمی کنند، به این ها اعمال قسط کنید؛ نیکی کنید. «و ان تبرؤهم»؛ به آن ها نیکی کنید. دستور اسلام این است. چطور کسی این را نفهمد و جهاد اسلامی را که مبارزه آزادی بخش ملت هاست؛ مبارزه رها کردن ملت ها از چنگال قدرت های ستمگر ظالم است، این را این طور تفسیر کند، که متأسفانه در این بیانات تفسیر شده و متعلق به امروز هم البته نیست؛ قرن ها روحانیون اروپایی این حرف ها را نسبت به اسلام می گفتند و ما در دوران های اخیر تصوّرمان این بود که این حرف ها تمام شده، روشنگری حقیقت، کار خودش را کرده است؛ اما انسان متأسفانه باز می بیند که از این حرف ها بر زبان هایی که نباید جاری شود، جاری می شود.

لکن جنبه دوم قضیه، به نظر من از جنبه اول مهم تر است و آن، سیاست های پشت پرده

این گونه بیانات است، که مسأله را برای ما روشن می‌کند. مسأله بحران آفرینی مذهبی در دنیا، قرار دادن اصحاب ادیان مختلف و مذاهب مختلف در مقابل هم، جلوگیری از همکاری ملت‌هایی که دارای عقاید مختلف اند، ایجاد جنگ، ایجاد درگیری و ایجاد بحران، که این خواست قدرت‌هایی است که ادامه حیات‌شان منوط به بحران آفرینی است؛ باید بحران آفرینی کنند تا بتوانند مقاصد خبیث خودشان را در میان جامعه بین‌المللی دنبال بکنند. من از این نگرانم که پشت سر این بیانات، بدبینی مسلمانان و مسیحیان نسبت به یکدیگر، کینه ورزی ملت‌های مسیحی و مسلمان با یکدیگر، زشت کردن چهره مسلمین، به خصوص در کشورهای آن‌جا در اقلیت اند؛ مثل کشورهای اروپایی و امریکا، ایجاد بهانه‌هایی برای سرکوب جوامع مسلمان در این کشورها با اتهام‌های تروریست و امثال این‌ها فراهم شود. آن‌چه که پشت سر این قضیه هست، این جور سیاست‌هاست؛ این را باید توجه داشت. و گمان می‌کنم خود پاپ هم در این زمینه فریب خورده و توجه نکرده که پشت سر این حرف چیست و آن کسانی که وادار می‌کنند؛ زمینه‌سازی می‌کنند برای بیان این حرف‌ها، آن‌ها چه مقاصدی دارند؟

چند سال قبل یکی از رؤسای اروپایی آمده بود تهران و در ملاقات با من، با یک تعبیری، اشاره ای کرد از جنگ مسیحی و مسلمان. من در مخاطبه با او اظهار تعجب کردم و گفتم مگر بناست جنگی بین مسلمانان و مسیحی‌ها بشود؟! گفتم مسلمان‌ها انگیزه جنگیدن با مسیحیان را ندارند. در این صدسال اخیر هم، شاید هم بیشتر، هر چه جنگ در دنیا جنگ‌های بزرگ اتفاق افتاده است، جنگ بین خود مسیحی‌ها بوده است؛ جنگ اول جهانی، جنگ دوم جهانی، جنگ‌های فرانسه و آلمان؛ اسم آوردم و به او گفتم که این جنگ‌ها بین دولت‌های مسیحی بوده و بین مسیحیان و مسلمانان نبوده است. آن وقت، تعجب کردم از این

که چرا این حرف را مطرح کرد. بعد از چندی این ماجرای برج های نیویورک اتفاق افتاد و اظهار نظر رئیس جمهور امریکا که: جنگ صلیبی شروع شده است! این شخصی که مورد بحث ماست، که با من صحبت می کرد، یکی از کسان اصلی ای بود که پس از بیانات جورج بوش در پروژه امریکایی، صهیونیستی حمله به عراق، دخالت مستقیم داشت. من آن جا توجه کردم که این حرفی که با من در این جا مطرح شده بود، این مسبوق به یک مذاکره، به یک گفت و گو، به یک قرار در بین سران استکبار جهانی بوده است. آن کسانی که حلقه توطئه امریکایی، صهیونیستی را در مورد خاورمیانه تشکیل داده بودند، که قدم اولشان هم حمله به عراق بود. آن جا معنای آن حرف، برای من آشکار شد؛ جنگ صلیبی! جنگ مسلمانان و مسیحیان! البته موفق نشدند. از آن روز تا امروز تلاش های زیادی کردند. ماجرای کاریکاتورهای اهانت آمیز در همین سلسله است. ماجرای اظهارات اهانت آمیز بعضی از سیاست مداران و مطبوعاتی ها نسبت به اسلام و مسلمین در امریکا و اروپا از همین مقوله است. این هم آخرین حلقه این سلسله است تا امروز، که متأسفانه این دفعه از زبان پاپ، از زبان یک روحانی مسیحی، صادر می شود. از بوش، ما خلاف توقع مان نمی شود؛ چون بوش همین است. رئیس جمهور امریکا، یعنی عنصری که برای قدرت ها، کارتل ها و تراست های غارتگر جهانی کار می کند و به وسیله آن ها انتخاب شده است و دستش در کارهای آن هاست. انسان از او تعجب نمی کند؛ اما از یک مقام روحانی، خیلی تعجب آور است؛ خیلی مایه تأسف است که یک مقام روحانی ارشد در عالم مسیحیت وسیله ای بشود برای آن چیزی که سیاست عمده مستکبران و قدرتمندان و تجار زر و زور در سطح دنیاست! وسیله ای بشود برای سیاست عمده به غارت برندگان ثروت های ملی و بحران سازها و برای آن چیزی که هدف آن هاست. مسلمان ها باید به این توجه کنند.

آن کسانی که در قبال این اظهار نظر غیرمنصفانه موضع می گیرند، توجّه کنند که جهت حمله و حرکت آن ها چه کسی باید باشد. آن کسی که این حرکت را در دنیا راه می اندازد و انگیزه دارد و منتفع و ذی نفع در این حرکت هست، پاپ و امثال پاپ نیستند، آن ها قدرت های جهانی و صهیونیست ها و امریکا هستند. در این قضیه هم شیطان بزرگ است که دارد در پشت پرده، نقش آفرینی می کند.

ان شاءالله امیدواریم که خداوند همه ما را حمایت کند؛ هدایت کند؛ دستگیری کند و بتوانیم در آن چه که وظیفه ماست، بصیر و هوشیار و کوشا ان شاءالله حرکت کنیم؛ و کید دشمنان اسلام و مسلمین را خداوند به خودشان برگرداند.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه ای

۲۷ شهریور ۱۳۸۵

شانزدهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به شانزدهمین اجلاس نماز در اراک]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برپایی اجلاس نماز را گرمای می‌دارم و از ایزد دانا و شنوا درخواست می‌کنم که آن‌را کانونی گرمابخش و چراغی روشن‌گر برای دل‌های پاک و با صفای جوانان ما بگرداند و نوای گوش‌نواز نیایش را در پهنه کشور ما بگستراند.

نماز، نیاز آدمی است. ما گرفتاران تخته‌بند زندگی مادی، به دریچه‌ای که هوای پاک آزادی را از عالم معنا به ما برساند و دل را از آلودگی و بی‌خبری برهاند نیازمندیم. بدون این پنجره روشنی، و طراوت، نهاد آدمی درخشنده‌گی گوهر خویش را از دست می‌دهد و دل، رنگ و بو و سرشت گل می‌گیرد.

اگر نماز را آن‌گونه که هست بشناسیم، خدا را بر این هدیه بزرگ که پیامبرانش به ما داده‌اند، هزاران بار سپاس خواهیم گفت.

شما برپا دارندگان این گردهمایی که کوشش ارجمندتان پوشیده نیست، همت خویش را بر آن بگمارید که نماز را به درستی بشناسانید. این از هر بخشنامه و دستوری و فرمانی کارسازتر است. دل‌ها با جویایی معنویت سرشته شده‌اند، شما این راه راست، این داروی معجزه‌گر، و این پنجره دل‌گشا را به آنان نشان دهید. این است آنچه نماز را همگانی و آن را با حال و حضور و شور و شیدایی همراه می‌سازد، و این سخنان والا را معنی می‌کند، که:

الصَّلَاةُ مِعْرَاجُ الْمُؤْمِنِ - نماز اوجگیری مؤمن است.

الصَّلَاةُ خَيْرٌ مُّوَضُّوعٍ مَنْ شَاءَ اسْتَقْلَلَ وَ مَنْ شَاءَ اسْتَكْثَرَ - نماز بهترین نهاده دین است ، هر که خواهد کم ، و هر که خواهد بیش، بهره از آن می گیرد. و برای این کار بزرگ، ناگزیر باید هم خرد و هم هنر و هم انگیزه، به کار گرفته شود. از خداوند متعال توفیق روز افزون برای همه شما مسألت می کنم.

والسّلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سید علی خامنه ای

۱۴ شهریور ۱۳۸۶

هفدهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به هفدهمین اجلاس نماز در تهران]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اولاً قلباً و عمیقاً تشکر می کنم از برادران و خواهران عزیزی که متصدی امر ترویج نماز هستند. در همه جا این خوب است و ارزشمند است؛ بخصوص در دانشگاه‌ها. و از خدای متعال درخواست می‌کنم که به شما و به جناب آقای قرائتی و همین طور دیگر دست اندرکاران این کار بزرگ که این همت را کردند، این شجره طیبه را ایشان در زمین کاشتند و بحمدالله امروز برگ و بار خوبی دارد، توفیق بدهد، طول عمر بدهد که ان شاءالله ایشان بتوانند کار را دنبال کنند.

اهمیت کار اقامه ی نماز و ترویج نماز، ناشی است از اهمیت خود نماز. وقتی ما می بینیم در شرع مقدس اسلام این همه راجع به نماز، چه در قرآن، چه در کلمات نبی مکرم، چه در فرمایشات معصومین ترغیب و تشویق و اهتمام نشان داده شده، کشف می کنیم که این نماز در بین مجموعه داروهای درمانگر بیماری های جسمی و روحی و فردی و اجتماعی انسان، آن عنصر اصلی یا یکی از اصلی ترین عناصر است. همه واجبات شرعی، اجتناب از همه محرّمات، تشکیل دهنده مجموعه ای است از داروی تجویز شده از سوی پروردگار برای تقویت بنیه ی روحی و اصلاح امور دنیا و آخرت انسان، اصلاح جامعه، اصلاح فرد، منتها در این مجموعه بعضی از عناصر کلیدی هستند که شاید بشود گفت نماز کلیدی ترین این عناصر است. «الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ». مؤمنان، مجاهدان راه خدا،

ایثارگران طریق تحکیم معارف الهی این جوری اند که وقتی «ان مکنّاهم فی الارض»؛ وقتی ما اینها را در زمین متمکن کردیم، قدرت را به اینها سپردیم، خیلی کارها باید انجام بدهند: استقرار عدالت، ایجاد چه، چه، اما اول چیزی که وجود دارد: «اقاموا الصّلوّه»؛ نماز را اقامه می کنند. چه رازی است در این نماز که اقامه آن این قدر مهم است؟

درباره ی نماز خیلی بحث شده است. هر انسانی در درون خود یک نفس سرکش دارد، یک پیل مست که اگر مراقبش بودید، با چکش مرتب بر سر او کوبیدید، او شما را به هلاکت نخواهد انداخت؛ رفتار او کنترل خواهد شد و همین نفس انسانی مایه پیشرفت شما خواهد شد. نفس، مجموعه ی غرائز انسانی است که اگر این غرائز درست کنترل شوند، در راه صحیح به کار گرفته شوند، درست اعمال شوند، انسان را به اوج کمال خواهند رساند. اشکال این است که مستی می کنند. بایستی یک کنترل کننده ای وجود داشته باشد. اگر ظلم در دنیا هست، ناشی از بدمستی غرائز و نفسانیات یک یا چند نفر یا یک مجموعه است؛ اگر فحشاء در دنیا هست، همین جور؛ اگر اهانت به انسان و پامال کردن کرامت انسان در دنیا وجود دارد، همین جور؛ اگر فقر در دنیا هست، بخش عظیمی از جامعه ی بشری دچار محرومیت از نعم الهی بر روی زمینند، به خاطر همین است. نفسانیاتِ مجموعه ستمگر، ظلم را به وجود می آورد. مجموعه مستکبر، استضعاف را به وجود می آورد. مجموعه تمامت خواه و فزونی طلب و بی رحم، فقر را به وجود می آورد، گرسنگی را به وجود می آورد. این نفسانیات است که این همه مفاسد در عالم از اول تاریخ تا امروز وجود داشته و هرچه انسان در به کارگیری توانائی های گوناگونی که خدا در او به ودیعت گذاشته، جلوتر رفته، این کمتر نشده، بیشتر شده؛ «چو دزدی با چراغ آید گزیده تر برد کالا». آن ظالمی که بمب اتم دارد، فرق می کند با آن ظالمی که فقط با شمشیر می جنگد. این نفسانیات برای انسانها خطرناک

تر شده اند.

یک چنین چیزی در وجود انسانها هست. همه ی انسانها مبتلا به این پیل مست در درون وجود خودشان هستند که باید این را مهار کنند. این مهار با ذکر خداست؛ با یاد خداست؛ با پناه بردن به خداست؛ با احساس نیاز به پروردگار است؛ با احساس حقارت خود در مقابل عظمت الهی است؛ با احساس زشتی های خود در مقابل جمال مطلق حق متعال است. این ها همه اش ناشی از ذکر است. انسانی که با تقواست، یعنی مراقب خودش هست و متذکر هست، منشأ شر و ظلم و فساد و طغیان و بدی به این و آن نمی شود. آن ذکر الهی مرتب دارد او را نهی می کند؛ مرتب دارد او را باز می دارد: «الصلوة تنهی». «تنهی» یعنی نهی میکند، نه اینکه دست و پای انسان را می بندد؛ غرائز را از کار می اندازد. بعضی خیال میکنند «الصلوة تنهی عن الفحشاء و المنکر»، معنایش این است که اگر نماز خواندی، دیگر فحشا و منکر از بین خواهد رفت؛ نه، معنایش این است که وقتی نماز می خوانی، آن واعظ درونی تو که با نماز جان گرفته، او مرتب به تو از بدی فحشاء و منکر میگوید. و گفتن و تکرار کردن و بر دل فرو خواندن، طبعاً اثر دارد و دل را خاضع و خاشع میکند. لذاست می بینید نماز تکرار باید شود. روزه، سالی یک بار؛ حج، عمری یک بار؛ نماز، هر روز چند بار باید تکرار شود. اهمیت نماز این جاست.

اگر نماز خواندیم، از درون انسان، از دل انسان بگیریم تا سطح جامعه و تا سطح حاکمیت بر جامعه، هر چه این جامعه بزرگ باشد، به برکت نماز امان پیدا میکند، امنیت پیدا می کند. دل انسان امنیت پیدا میکند، جسم انسان امنیت پیدا می کند، جامعه انسان امنیت پیدا می کند. نماز خاصیتش این است؛ اقامه صلاه در جامعه این است. اینی که این همه تأکید شده، کار شما این است؛ شما ستادهای اقامه نماز و ستادهای ترویج نماز در هر نقطه ای از نقاط

کشور، در هر قشری از اقشار و مهم تر از همه در مجموعه جوانان نخبه و دانشجو. این معنایش کشاندن جامعه به این حالت ذکر همگانی است. همگان متذکر باشند؛ کوچک، بزرگ، زن، مرد، مسئول دولتی، غیر مسئول دولتی، شخصی که برای خودش کار می کند، شخصی که برای یک جماعتی کار می کند، اینها وقتی متذکر پروردگار بودند، کارها سامان پیدا می کند. بیشتر گناهان ما از غفلت سر میزند. این نماز به طور دائم تکرار می شود.

در این زمینه ها حرف زیاد زده اند، ما هم بارها عرض کرده ایم؛ نماز جسمی دارد و روحی. به این باید توجه بشود. یعنی تک تک ما، خود من و دیگران باید به این توجه کنیم. نماز قالبی دارد و مضمونی؛ جسمی دارد و روحی. مواظب باشیم جسم نماز از روح نماز خالی نماند. نمی گوییم جسم بی روح نماز هیچ اثری ندارد؛ چرا، بالاخره یک اثرکی دارد؛ اما آن نمازی که اسلام و قرآن و شرع و پیغمبر و ائمه (علیهم السلام) این همه روی آن تأکید کردند، نمازی است که جسم و روحش هر دو کامل باشد. این جسم هم متناسب با همان روح فراهم شده؛ قرائت دارد، رکوع دارد، سجود دارد، به خاک افتادن دارد، دست بلند کردن دارد، بلند حرف زدن دارد، آهسته حرف زدن دارد. این تنوع برای پوشش دادن به همه آن نیازهایی است که به وسیله نماز بایستی برآورده شود که هر کدام رازی در جای خود دارد و مجموعه این ها، قالب و شکل نماز را به وجود می آورد. این شکل خیلی مهم است، لیکن روح این نماز توجه است؛ توجه. بدانیم چه کار داریم می کنیم. نماز بی توجه، همان طور که عرض کردم، اثرش کم است.

شما از یک تکه الماس چند قیراطی خیلی ارزشمند دو جور می توانید استفاده کنید. یک جور این است که مثل یک الماس، مثل یک سنگ قیمتی از آن استفاده کنید، یکی هم این است که آن را به عنوان سنگ ترازو به کار ببرید و به جای سنگ چند گرمی تو ترازو

بگذارید و در مقابلش مثلاً فلفل یا زردچوبه بکشید! این هم استفاده از الماس است؛ اما چه جور استفاده ای؟! این مثل تضييع الماس است. البته باز هم با شکستن الماس فرق دارد؛ باز هم همین قدر، شکستن از او بدتر است؛ اما استفاده از الماس هم این نیست که آدم او را سنگ ترازو قرار بدهد و با او فلفل و زردچوبه وزن کند. با نماز مثل الماسی که سنگ ترازو کرده ایم، نباید رفتار کنیم. نماز خیلی ذی قیمت است.

یک وقت انسان نماز می خواند، مثل بقیه عادات روزانه؛ مسواک می زنیم، فرض بفرمایید، ورزش می کنیم، همین جور نماز هم می خوانیم در وقت. یک وقت نه، انسان نماز می خواند، با این احساس که می خواهد حضور در محضر پروردگار پیدا کند. این یک جور دیگر است. ما همیشه در محضر پروردگاریم؛ خواب باشیم، بیدار باشیم، غافل باشیم، ذاکر باشیم. لیکن یک وقت هست که شما وضو می گیرید، تطهیر می کنید، خودتان را آماده می کنید، با طهارت جسم، با طهارت لباس، با طهارت معنوی ناشی از وضو و غسل می روید خدمت پروردگار عالم. ما در نماز باید یک چنین احساسی داشته باشیم. رفتیم خدمت پروردگار، عرض کردیم؛ با این حال وارد نماز باید شد؛ خود را در مقابل خدا باید احساس کرد؛ مخاطب باید داشت در نماز. ولاً صرف اینکه یک امواجی را که ناشی از کلمات و حروف هست، در فضا منتشر کنیم، این آن چیزی نیست که از ما خواسته شده. می شود همینطور گفت: «الحمد لله رب العالمین. الرحمن الرحیم. مالک يوم الدين...» و امواجش را منتشر کنیم. همین را می شود با قرائت خوب هم خواند، اما بی توجه، که باز هم همان منتشر کردن امواج صوتی است در هوا. این، آن چیزی نیست که از ما خواسته شده. از ما خواسته شده که در حال نماز دلمان را ببریم به پیشگاه پروردگار؛ از دلمان حرف بزنیم، با دلمان حرف بزنیم؛ این ها مهم است. این را در وضع ترویج نماز، در نمازی که خود ما می خوانیم، نمازی

که به دیگران تعلیم می دهیم، این نکته روح نماز را باید توجه کنیم. البته این روح بدون جسم هم به دست نمی آید. اینکه انسان خیال کند اگر این است، می نشینم صد بار ذکر میگویم و مثلاً نماز دیگر نمی خوانم، نه! همین جور که عرض کردیم، آن جسم، آن کالبد، با توجه به نیازهای تأمین شونده به وسیله این روح تنظیم شده است. لذا ببینید در روایات برای حالات مختلف نماز یک خصوصیتی را گذاشتند؛ واجب نیست، مستحب است. در وقت ایستادن به کجا نگاه کنید؛ در وقت سجده کردن به کجا نگاه کنید؛ در وقت رکوع، بعضی از روایات دارد، چشمتان را ببندید؛ بعضی روایات دارد به جلو نگاه کنید؛ این خصوصیات همه کمک می کند به آن حالت حضور و توجهی که برای انسان لازم است.

حالا اهمیت نماز که واقعاً برای ما توصیفش هم شاید ممکن نباشد. امام صادق (علیه السلام) در بیماری رحلت به وصیّشان می فرماید که: «لیس منی من استخفّ بالصّلوه»؛ از ما نیست کسی که نماز را سبک بشمارد! استخفاف یعنی سبک شمردن، کم اهمیت شمردن. حالا این نماز با همه این خصوصیات، با همه این فضائل، چقدر از انسان وقت می گیرد؟ نماز واجب ما، این هفده رکعت، اگر انسان بخواهد با دقت و با قدری ملاحظه بخواند، فرض کنید سی و چهار دقیقه وقت می گیرد، و الاً کمتر وقت خواهد گرفت. ما گاهی اوقات می شود که پای تلویزیون در انتظار برنامه ای که مورد علاقه ماست نشسته ایم و قبل از آن، دائم تبلیغات، تبلیغات، تبلیغات، بیست دقیقه، پانزده دقیقه، که هیچ کدام هم به درد ما نمی خورد، می نشینیم، گوش می کنیم و بیست دقیقه وقتمان را از دست می دهیم، برای خاطر آن برنامه ای که می خواهیم. بیست دقیقه های زندگی ما این جوری است. منتظر تاکسی می شویم، منتظر اتوبوس می شویم، منتظر رفیق مان می شویم که بیاید جایی برویم،

منتظر استاد می‌شویم که سر کلاس دیر کرده، منتظر منبری می‌شویم که دیر به مجلس رسیده؛ همه اینها، ده دقیقه، پانزده دقیقه، بیست دقیقه، به هدر می‌رود. خوب، این بیست دقیقه و بیست و پنج دقیقه و سی دقیقه را برای نماز، این عمل راقی، این عمل بزرگ، مصرف کردن مگر چقدر اهمیت دارد. در جامعه جوان کشور بیش از دیگران باید به نماز اهمیت داد. جوان با نماز دلش روشن می‌شود، امید پیدا میکند، شادابی روحی پیدا می‌کند، بهجت پیدا می‌کند. این حالات بیشتر مال جوان هاست، بیشتر مال موسم جوانی است؛ می‌تواند لذت ببرد. و اگر خدا به من و شما توفیق بدهد، نمازی بخوانیم که با توجه باشد، خواهیم دید که انسان در هنگام توجه به نماز از نماز سیر نمی‌شود. انسان وقتی به نماز توجه پیدا کند، آن چنان لذتی پیدا می‌کند که در هیچ یک از لذائذ مادی این لذت وجود ندارد. این در اثر توجه است. بی توجهی به نماز، کسالت در حال نماز، از خصوصیات منافقین است، نه اینکه حالا هر کسی در حال نماز کسالت داشت، منافق است؛ نه! خدا منافقین را در قرآن معرفی می‌کند و می‌گوید این‌ها را از این بشناس! در زمان پیغمبر منافقینی بودند که برای خاطر این و آن نماز می‌خواندند و در دل به نماز اعتقادی نداشتند. «و اذا قاموا الى الصلوة قاموا كسالى يراءون الناس» بله، وقتی کسی طرف خطاب ندارد، با خدا حرف نمیزند، خسته می‌شود و برایش یک کار طولانی به نظر می‌آید. چهار رکعت نماز که چهار دقیقه، پنج دقیقه طول می‌کشد، برای او یک زمان طولانی به نظر می‌آید؛ در حالی که چهار دقیقه مگر چقدر است؟ انسان اگر در این حالت با خدا طرف خطاب بشود، آن وقت خواهد دید که مثل برق گذشت؛ دریغ می‌خورد، افسوس می‌خورد و دلش می‌خواهد طولانی تر بشود.

این معنا را در جوان‌ها، ترویج کنید. جوان‌ها اگر از حالا عادت کنند به نماز خوب، وقتی به

سن ماها رسیدند، نماز خوب خواندن برایشان دیگر مشکل نیست. در سنین ما آدمی که عادت نکرده باشد به نماز خوب، نماز خوب خواندن ممکن است، اما مشکل است. برای آنکه از جوانی عادت کرده به اینکه خوب نماز بخواند؛ یعنی نماز با توجه، نماز خوب معنایش نماز با صدای خوش و قرائت خوب نیست؛ یعنی نماز با توجه، با حضور قلب؛ قلبش در محضر پروردگار حاضر باشد؛ از دل و با دل حرف بزند، آن وقت این سجیه او می شود و دیگر برایش زحمت ندارد؛ تا آخر عمر همین جور خوب نماز می خواند.

یک نکته ای را آقای قرائتی الان اشاره کردند، قبلاً هم مکرر گفته اند، ما هم گفته ایم؛ در مورد کمبود مسجد و نمازخانه در مراکز پرجمعیت. این را باید دوستانی که از دولت اینجا تشریف دارند، وزرای محترم که اینجا تشریف دارید، در دولت به طور جد مطرح کنید. همه کارهای مهندسی بزرگ بایستی یک پیوست مسجد و نمازخانه داشته باشد. وقتی مترو طراحی می کنیم، برای ایستگاه مترو، مسجد در آن ملاحظه شود؛ ایستگاه قطار طراحی می کنیم، فرودگاه طراحی می کنیم، مسجد در آن حتماً دیده شود. شهرک طراحی می کنیم، مسجد در مراکز لازم که ممکن است بیش از یکی لازم باشد، در او حتماً ملاحظه شود. آیا ممکن است ما یک شهرک را طراحی کنیم، خیابان کشی او را فراموش کنیم؟ می شود شهرک بدون خیابان؟ با این چشم باید به مسجد نگاه کرد. شهرک بدون مسجد معنی ندارد. وقتی انبوه سازان ساختمان می خواهند مجوز بگیرند برای انبوه سازی و ساختمان بسازند، در نقشه ای که ارائه می دهند که مجوز بر اساس او صادر می شود، باید نمازخانه دیده شود. ما باید با نمازخانه این جوری برخورد کنیم.

اشاره کردند به پروازها؛ نه فقط پروازهای حج، در پروازهای گوناگون، داخلی، خارجی، دوردست، که وقت نماز را پوشش میدهد، حتماً رعایت مسئله نماز بشود. اگر امکان دارد قبل

از پرواز و بعد از پرواز، وقت نماز وجود داشته باشد؛ اینجور نباشد که مثلاً فرض بفرومائید از قبل از اذان صبح راه بیفتند و بعد از آفتاب به مقصد برسند؛ نه، برنامه را جوری تنظیم کنند که مردم بتوانند نمازشان را بخوانند؛ یا قبل، یا بعد. اگر امکان ندارد، گاهی ضرورت هائی از لحاظ پروازهای داخلی، خارجی، خطوط هوایی، پیدا میشود که امکان ندارد، در داخل هواپیما امکانات نماز خواندن را فراهم کنند که البته کاملاً میشود قبله را تشخیص داد؛ یعنی خلبانها واردند، می فهمند، می دانند؛ تا افرادی که مایلند در داخل هواپیما نماز بخوانند، بتوانند. البته مسئله حرکت قطارها هم به طریق اولی این جور است.

امروز در کشور ما این جهات قابل مقایسه با قبل از انقلاب نیست. شماها اغلب قبل از انقلاب را یادتان نیست. عجیب بود! هم اینجا، هم بعضی جاهای دیگر. ما عراق رفته بودیم، یک سفر عتبات مشرف شدیم، هر کار کردیم برای نماز صبح، توقف نکرد؛ یعنی اصلاً نمی شد؛ جوری تنظیم کرده بودند که نمی شد. و بنده مجبور شدم از اواخر قطار، که نزدیک ایستگاه یا اوائل ایستگاه بود، خودم را از پنجره بیندازم بیرون که بتوانم نماز بخوانم؛ چون در داخل قطار کثیف بود و نمی شد نماز خواند. به هر حال، این چیزها هیچ رعایت نمی شد. حالا خیلی تفاوت کرده؛ منتها بیش از این ها انتظار هست. اهمیت نماز باید معلوم باشد.

ما بارها، مکرر به آقایان ائمه‌ی جمعه، ائمه جماعت و روحانیون محترم در شهرستانها، در تهران توصیه کردیم که مساجد باید آباد باشد؛ صدای اذان باید از مساجد بلند شود. باید همه نشانه‌های توجه به نماز و اقامه نماز را در شهر اسلامی، بخصوص در شهرهایی مثل تهران و شهرهای بزرگ کشور ببینند، باید احساس کنند؛ هم مردم خودمان، هم کسانی که وارد این شهرها میشوند. نشانه‌های اسلامی باید واضح و آشکار باشد؛ کما اینکه در مهندسی های ما باید نشانه‌های اسلامی آشکار باشد. صهیونیست ها هر نقطه دنیا که خواستند یک

ساختمانی بسازند، آن علامت نحس ستاره داوود را سعی کردند یک جوری رویش تثبیت کنند. کار سیاسی شان اینجوری است. ما مسلمان ها نشانه های اسلامی و مهندسی اسلامی را باید در همه کارهای مان، از جمله در باب مهندسی بایستی مراعات کنیم. به هر حال، امیدواریم خداوند متعال توفیق بدهد. کار نماز، کار کوچکی نیست؛ کار بسیار بزرگی است. همه دست اندرکاران این کار ان شاء الله جزو «والمقیمین الصلوه» هستند که در قرآن بخصوص «والمقیمین الصلوه» درباره ی مؤمنان پاک و پاکیزه و خالص اسم آورده شده. ان شاء الله همه تان در عداد مقیمین الصلوه باشید و خدای متعال کمک کند، توفیق بدهد و همه ی ما را از برکات نماز ان شاء الله برخوردار کند.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سیدعلی خامنه ای

۲۹ آبان ماه ۱۳۸۷

هجدهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به هجدهمین اجلاس نماز در قم]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نامگذاری اجلاس امسال نماز به نام جوانان، کاری به سزا و برآمده از نگاه درست به این سرچشمه فیاض یاد و راز و نیاز است. دل و جان نیالوده جوان، آماده‌ترین کانونی است که این مشکات نور و حضور می‌تواند در آن گرمی و روشنی بپراکند و راه سلوک و عروج معنوی را در میانه کژ راه‌ها، نمایان سازد. آشنا کردن جوانان، با صفا و بهجتی که در نماز و ذکر هست، خدمتی بزرگ به آنان و به آینده ای است که باید با دست توانا و عزم جوانانه آنان ساخته و پرداخته شود. سفارش اینجانب آن است که مسجد را نیز همچون دل‌های جوان، پاکیزه و پیراسته، و لبریز از شور و انگیزه و نشاط کنید. مسجد نیز باید کانونی باشد که مشکات نماز در آن بدرخشد و نور معرفت و محبت و انس و صفا از آن ساطع شود. امامان جماعت، هیئت‌های امناء، خادمان موظف و متبرّع، هر یک باید بخشی از این کار بزرگ و اثرگذار را بر دوش خود حس کنند. توفیق همه‌ی دست اندرکاران سلسله نشست‌های نماز مخصوصاً جناب حجت‌الاسلام قرائتی، مرد شایسته ثابت قدم و استوار را از خداوند متعال مسألت می‌کنم.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سیدعلی خامنه‌ای

۱۲ آبان ۱۳۸۸

نوزدهمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به نوزدهمین اجلاس نماز در بیرجند]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پدید آوردن هویتی به نام مسجد، نخست در قبا و سپس در مدینه، در شمار زیباترین و پرمغزترین ابتکارهای اسلام در آغاز تشکیل جامعه‌ی اسلامی است: خانه خدا و خانه مردم؛ خلوت اُنس با خدا و جلوت حشر با مردم، کانون ذکر و معراج معنوی و عرصه‌ی علم و جهاد و تدبیر دنیوی؛ جایگاه عبادت و پایگاه سیاست، دوگانه‌های به هم پیوسته‌ای است که تصویر مسجد اسلامی و فاصله‌ی آن با عبادتگاه‌های رایج ادیان دیگر را نمایان می‌سازد. در مسجد اسلامی، شور و بهجت عبادت خالص با نشاط زندگی پاک و خردمندانه و سالم، در هم می‌آمیزد و فرد و جامعه را به طراز اسلامی آن نزدیک می‌کند. مسجد، مظهر آمیختگی دنیا و آخرت و پیوستگی فرد و جامعه در دیدگاه و اندیشه مکتب اسلام است.

با این نگاه، دل‌های ما برای مسجد می‌تپد و از شوق و احساس مسئولیت، لبریز می‌گردد. امروز در میان مساجد ما کم نیستند آنهایی که می‌توانند نمایی از این تصویر زیبا و شوق‌انگیز را به نمایش درآورند. حضور نسل جوان پاک نهاد ما و حضور روحانیون و معلمان آگاه و دلسوز، مسجدهایی را به درستی، کانون ذکر و عبادت و اندیشه و معرفت ساخته و یادهای عزیز و گران بها را در دل‌های ما برانگیخته است. لیکن تا این وظیفه به تمام و کمال گزارده نشود، هیچ یک از ما نباید و نمی‌توانیم خطری را که از کمبود مسجد یا ضعف و نارسایی مساجد، جامعه و جوانان و خانواده‌ها و نسل‌های آینده را تهدید می‌کند، غافل بمانیم

و خود را از برکات عظیمی که مسجد طراز اسلامی به کشور و نظام و مردم هدیه می کند، محروم سازیم.

نخستین مطلب مهم، بنای مسجد و حضور روحانی شایسته در آن است. هم اکنون با وجود ده ها هزار مسجد در کشور، جای هزاران مسجد دیگر در روستاها، شهرها، شهرک ها و مجتمع های مسکونی خالی است. دسترسی آسان به مسجد، نیاز ضروری مؤمنان و جوانان و نوجوانان ما است. روحانی پرهیزگار، خردمند، کارشناس و دلسوز در مسجد، همچون پزشک و پرستار در بیمارستان، روح و مایه ی حیات مسجد است. امامان جماعت باید آماده سازی خویش برای طبابت معنوی را وظیفه حتمی خود بدانند و مراکز رسیدگی به امور مساجد و حوزه های علمیه در همه جا آنان را یاری دهند. مساجد باید مدرّس تفسیر و حدیث و منبر معارف اجتماعی و سیاسی و کانون موعظه و پرورش اخلاق باشد. زمزمه ی محبت متولیان و مدیران و امنای مساجد، باید دل های پاک جوانان را مجذوب و مشتاق کند. حضور جوانان و روحیه های بسیجی باید محیط مسجد را زنده و پرنشاط و آینده پو و لبریز از امید سازد. میان مسجد و مراکز آموزشی در هر محل، همکاری و پیوند تعریف شده و شایسته ای برقرار گردد. چه نیکوست که دانش آموزان برجسته و ممتاز در هر محل، در مسجد و در برابر چشم مردم و از سوی امام جماعت، تشویق شوند. مسجد باید رابطه ی خود را با جوانانی که ازدواج می کنند، با کسانی که به موفقیت های علمی و اجتماعی و هنری و ورزشی دست می یابند، با صاحب همّانی که کمک به دیگران را وجهه ی همت می سازند، با غمدیدگانی که غمگساری می جویند، و حتی با نوزادانی که متولد میشوند، برقرار و مستحکم کند. مسجد باید در هر منطقه و محل؛ مأمن و مایه ی خیر و برکت باشد و به طریق اولی، وسیله ی زحمت و آزار مجاوران نگردد. پخش صداهای آزار دهنده به ویژه در شب و هنگام

آسایش مردم، کاری ناروا و در مواردی خلاف شرع است. تنها صدایی که باید از مسجد در فضا طنین بی افکند بانگ اذان با صوت خوش و دلنواز است. عمران مساجد و پرداختن به آرایه‌های معنوی و ظاهری آن، وظیفه‌ی همگان است و هر کسی به اندازه‌ی توان و همت باید در آن سهیم گردد. مردم، شهرداری ها و دستگاه های دولتی هر یک در آن باید سهمی ایفا کنند و روحانی دانا و مسئولیت‌پذیر و پرهیزگار می‌تواند و می‌باید محور این منظومه‌ی تلاش مقدس باشد. از خداوند متعال توفیق همگان را مسألت می‌کنم و برای روحانی مجاهد و خدمتگزار، جناب حجت‌السلام والمسلمین آقای قرائتی دوام عمر و نشاط و توفیق روزافزون از خداوند می‌طلبم.

والسلام علیکم ورحمه‌الله وبرکاته

سیدعلی خامنه‌ای

۱۸ مهرماه ۱۳۸۹

بیستمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به بیستمین اجلاس نماز در بوشهر]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انسان، به سرشت و طبیعت خود، مشتاق و نیازمند نیایش و خشوع در برابر خداوند است که آفریننده همه نیکی ها و زیبایی ها است؛ و نماز، برآورنده این نیاز است. ادیان الهی با تشریع نماز، کام تشنه فطرت انسان را سیراب می کند و او را از سرگستگی و گمراهی در فرو نشاندن این عطش طبیعی نجات می بخشند. تکرار نماز در هر روز و شب، فرصت و نعمتی است که آدمی را از غرقه شدن در غفلت می رهاوند؛ به او مجال حضور دل آگاهانه در برابر خدا می بخشد؛ جان او را صیقل می دهد و گوهر باطن او را درخشان می سازد.

ذکر و نماز و نیایش آنگاه که با سامان زندگی اجتماعی درهم می آمیزد معجزه اسلام را در آرایش منظومه احکام عبادی آن آشکار می سازد. مسجد، مظهری از این درهم آمیختگی است. نماز در مسجد و با جماعت مؤمنان، همگانی نشستن برگرد سفره ی میهمانی خداوند است، و این خود، بارش رحمت الهی را انبوه تر و دلنشین تر می سازد. به برکت نماز، فضای مسجد نورانی و عطر آگین می گردد و سخن حق و آموزش دین و اخلاق و سیاست در آن بیش از هر جای دیگر بر دل و جان می نشیند و به زندگی فرد و جامعه، سمت و سوی خدائی می دهد. مسجد را با این نگاه باید نگریست. روح مسجد، کالبد زندگی را پر نشاط و پر انگیزه می سازد در هر جا سامان زندگی است، مسجد، مرکز و کانون اصلی است. در بنای شهر و روستا، در مدرسه و دانشگاه، در مراکز جمعیتی از بازارهای کسب و کار تا

فرودگاه ها و جاده ها و پایانه های سفری و تا آسایش ها و بیمارستان ها و بوستان ها و گردشگاه ها، در همه و همه باید مسجد را همچون قطب و محور بنا نهاد. مسجد در همه جا باید پاکیزه، زیبا و آرامبخش باشد. مدیریت محتوایی و معنوی مسجد که بر دوش روحانی مسجد است باید خردمندانه و مسئولانه، و حتی عاشقانه باشد. حوزه های علمیه برای آماده سازی روحانیانی در این طراز، وظیفه ای ذاتی و طبیعی دارند. اگر مسجد، کیفیت شایسته خود را بیابد، هزینه های مادی و معنوی بسیاری از دوش جامعه و مردم و مسئولان برداشته خواهد داشت.

والسلام علیکم و رحمه الله و برکاته

سید علی خامنه ای

۱۹ مهر ۱۳۹۰

بیست و یکمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به بیست و یکمین اجلاس نماز در کرمانشاه]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امسال نیز شما مردان و زنان خداجوی و حقیقت نیوش، با برگزاری این اجلاس، گام دیگری در راه وظیفه بزرگ اسلامی خویش، یعنی اقامه‌ی نماز برداشته‌اید. از همه‌ی دست اندرکاران به ویژه از جناب حجه الاسلام آقای قرائتی، روحانی مجاهد و صادق و ثابت قدم که استوانه اصلی این کار بزرگ است، تشکر می‌کنم و پاداش الهی را برای ایشان و همکارانشان مسألت می‌نمایم. با این همه باید اعتراف کنیم که هنوز مجموعه ما مسئولان نظام اسلامی وظیفه خود را در این باره به تمام و کمال، ادا نکرده‌ایم.

اهمیت نماز را باید به درستی فهمید. این که فرموده‌اند: اگر نماز در درگاه خداوند، مقبول افتد دیگر خدمات و زحمات نیز پذیرفته شده و اگر نماز، مردود باشد هرچه جز آن نیز مردود گشته است، حقیقتی بزرگ را بما می‌نمایاند. آن حقیقت این است که اگر در جامعه‌ی اسلامی نماز در جایگاه شایسته‌ی خود قرار گیرد، همه‌ی تلاش‌های سازنده مادی و معنوی، راه خود را به سمت و سوی آرمان‌ها می‌گشاید و جامعه را به نقطه مطلوب آرمانی اسلام می‌رساند؛ و اگر از اهمیت نماز غفلت شود و نماز مورد بی‌اعتنایی قرار گیرد، این مسیر به درستی طی نخواهد شد و تلاش‌ها و مجاهدت‌ها تأثیر لازم را در رساندن به قله‌ای که اسلام برای جامعه بشری ترسیم کرده است، نخواهد داشت. این حقیقت، به همه‌ی ما هشدار می‌دهد و وظیفه‌ای سنگین را به یاد ما می‌آورد. تلاش‌های فرهنگی و هنری و

برنامه‌ریزی‌های آموزشی و غیره، همه باید به گونه‌ای طراحی و اجرا شود که نماز، با کیفیت مطلوب، روز به روز در میان مردم بویژه جوانان و نوجوانان رونق گیرد و همه به راستی از این چشمه پاکی و روشنی بهره‌مند گردند. بی‌شک دستگاه‌های متعدد امور فرهنگی و آموزشی و صدا و سیما و دست اندرکاران اداره مساجد، بیش از دیگران باید احساس مسئولیت کنند. از خداوند متعال کمک بخواهید و دامن همت به کمر بزنید و حرکتی تازه در این راه آغاز کنید.

خداوند یار و نگهدار تان.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سیدعلی خامنه‌ای

۱۳ شهریور ۱۳۹۱

بیست و دومین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به بیست و دومین اجلاس نماز در خرم آباد]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرآن کریم در توصیف قدرتمندان مؤمن و در صدر وظایف آنان اقامه‌ی نماز را نام برده است: (الذین ان مکناهم فی الارض اقاموا الصلاه) این وظیفه، در عمل شخصی، کیفیت بخشیدن به نماز است، و در تلاش اجتماعی، ترویج نماز و همگانی کردن آن. کیفیت یافتن نماز بدین معنی است که نماز، با حال و حضور ادا شود؛ نمازگزار به نماز با چشم «میعاد ملاقات با خدا» بنگرد و در آن، با خدای خود سخن بگوید و خود را در حضور او ببیند؛ نماز را تا می تواند در مسجد و تا میتواند به جماعت بگذارد و ترویج نماز، هر حرکت و تلاشی است که در راه همگانی کردن آن، و تبیین اهمیت آن، و آسان کردن دسترسی به آن، بتوان صورت داد.

صاحبان اندیشه و بیان، با گفتن و نوشتن؛ دارندگان رسانه‌ها و منبرها با پرداخت جذاب و هنری؛ مسئولان دستگاهها هر یک متناسب با کارکرد آن دستگاه، می توانند این وظیفه‌ی بزرگ را ادا کنند. کمبود مسجد در شهر و شهرک و روستا؛ نبود جایگاه نماز در مراکز اجتماعات همچون ورزشگاه و بوستان و ایستگاه و مانند آن، مراعات نشدن وقت نماز در وسائل مسافرت های دور دست، نپرداختن شایسته به نماز در کتابهای درسی، نپرداختن به پاکیزگی و بهداشت در مساجد، نپرداختن امام جماعت به تماس و رابطه با مأمومین، و هر کمبود دیگری از این قبیل ها، نقاط ضعفی است که باید همت های بلند بر زدودن آن

برانگیخته شود و نشانه‌ی ایمان صاحبان تمکّن یعنی اقامه‌ی نماز، در جامعه‌ی اسلامی ما
روز به روز نمایان تر گردد. ان شاءالله.

والسلام علیکم ورحمه‌الله وبرکاته

سید علی خامنه‌ای

۱۱ شهریور ۱۳۹۲

بیست و سومین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به بیست و سومین اجلاس نماز در اهواز]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سالیان درازی است که همت و انگیزه ای مبارک، همه ساله، دل ها و ذهن ها را در سراسر کشور با این اجلاس، به اندیشیدن درباره نماز برمی‌انگیزد و نکته‌ها و یادآوری‌ها و هشدارهایی درباره‌ی این فریضه‌ی بی‌همتای اسلامی و این استوانه‌ی استوار دین و دینداری، در فضای جامعه می‌پراکند. این، توفیقی بزرگ برای شما برگزارکنندگان و موهبتی از سوی خداوند برای ما شنوندگان و نیوشندگان است.

اکنون نوبت آن است که محصول این تلاش ارزشمند، در ترازوی نگاهی واقع بین، سنجیده شود؛ چه در رفتار مخاطبان که به گزاردن نماز و سبک نشمردن آن فراخوانده شده‌اند، به ویژه جوانان و نو رسیدگان؛ و چه در مواظبت بر کیفیت نماز و خشوع و حضوری که روح و جوهر این عمل صالح رحمانی به شمار میرود؛ و چه در مسئولیت‌شناسی کسانی که به وظایفی در این راه موظف گشته‌اند، همچون ساختن و پرداختن مساجد، یا ترتیب دادن نماز در مدارس و دانشگاهها، یا فراهم آوردن فرصت برای نمازگزار در سفرهای زمینی و هوایی، یا در بهره‌گیری از شیوه‌های هنری در ترویج نماز در رسانه‌های تصویری و صوتی، یا در تولید مقاله و کتاب در تبیین زیباییهای این عمل کوتاه و پر مغز ... و چه در زمینه‌های دیگری که وظائفی در آنها بر عهده‌ی مسئولانی نهاده شده است.

اجلاس نماز، اقدامی مبارک و کارساز و بی شک، مأجور است، لیکن برای اینکه این کار

ارزشمند، هر چه بیشتر به نقطه کمال کارایی نزدیک شود، باید به این سنجش و محاسبه واقع بین و خردمندانه، همت گماشت و پیگیری نتایج را بخش مهمی از این ابتکار دانست. توفیق همه شما به ویژه روحانی عزیز و گرانقدر حجه الاسلام جناب آقای قرائتی را از خداوند بزرگ مسألت می کنم.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سیدعلی خامنه‌ای

۹ دی ۱۳۹۳

بیست و چهارمین اجلاس سراسری نماز [پیام رهبری به بیست و چهارمین اجلاس نماز در قزوین]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خداوند علیم و قدیر را سپاسگزارم که تلاش شما دست اندرکاران محترم این اجلاس مهم و بیش از همه عالم بزرگوار و مجاهد جناب حجت الاسلام آقای قرائتی در بخش‌های اساسی و مؤثری به بار نشسته و کارهای مفیدی در ترویج فریضه بزرگ و بی بدیل نماز انجام گرفته است.

با این همه، ظرفیت و میدان کار و نیز نیاز و عطش جامعه اسلامی برای رسیدن به نقطه مطلوب، بسیار بیش از واقعیت‌های کنونی در این باره است. در پیام سال گذشته گوشه‌هایی از این فضای خالی و تلاش‌پذیر، نشان داده شده است.

سخن امروز من تأکید بر احساس مسئولیت همگانی است. توقع و انتظار اینجانب آن است که همه به ویژه مسئولان دستگاه‌ها و دارندگان امکانات مادی و معنوی و مدیریتی، عظمت این مسئله را به درستی دریابند و گام در راه عمل نهند.

همه بدانند که یکی از مؤثرترین راه‌ها برای کاستن آسیب‌های اجتماعی، ترویج نماز است. به اینکه حتی یک نفر از جوانان و نوجوانان کشور، در نماز سهل‌انگاری نکند همت گمارد.

این یکی از بهترین راه‌ها برای سلامت معنوی و روحی مردم ما و جامعه ما است. به اینکه همگان فرا بگیرند و عادت کنند که نماز را با خشوع و حضور قلب بجا آورند، همت گمارد.

اینها همه کارهای ممکنى است که با عزم راسخ و کار مداوم شما دست‌اندرکاران، محقق خواهد شد،
ان شاءالله.

والسلام علیکم ورحمه الله

سید علی خامنه‌ای

۶ بهمن ۱۳۹۴

بیست و پنجمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به بیست و پنجمین اجلاس نماز در البرز]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نماز، دری گشوده بر روی آحاد ملت است که از آن می‌توان به هدایت و رحمت خداوند رسید و زندگی را در سمت و سوی درست و سرشار از خیر و برکت قرار داد. سلامت معنوی هر فرد وابسته به نماز است و صراط مستقیم و حیات طیبه‌ی هر جامعه نیز تنها با اقامه‌ی نماز در آن تحقق می‌یابد. این همه تأکید بر اقامه‌ی نماز در کتاب و سنت، هدفی جز این ندارد که این باب رحمت بر روی فرد و جامعه مسلمان گشوده بماند و فرصت بهره‌مندی از آن دست دهد.

سالها است که این شعار در ایران اسلامی بر سر دست گرفته شده است که : (الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ...) و این اجلاس سالیانه به همت و پشتکار عالم مجاهد و خستگی ناپذیر جناب حجت الاسلام قرائتی برپا می‌شود و توصیه‌های مؤکد درباره‌ی گسترش نماز و به کیفیت لازم رسیدن نمازهای ما، تکرار می‌گردد. با این حال باید اعتراف کنیم که حق این فریضه‌ی الهی که درمان دردهای عمده‌ی فردی و اجتماعی ما است، ادا نشده است. ما مسئولان، ما سخنوران و سخنگویان، ما سر رشته داران امور کشور، ما روحانیون و متولیان تبلیغ و تعلیم دین و ما همه‌ی آحاد و همه‌ی قشرهای مردم، همه و همه در مسئولیت اقامه نماز شریکیم.

همه همت گماریم که نماز را در جایگاه شایسته‌ی خود که قرآن و حدیث به آن ناطق

است، بشناسیم و بشناسانیم و عمل شخصی خود را نیز به تناسب آن تعالی بخشیم. توفیقات روزافزون همه ی شما و شخص جناب آقای قرائتی را از خداوند متعال مسألت می نمایم.

والسلام علیکم ورحمه الله

سید علی خامنه‌ای

۱۷ آذر ۱۳۹۵

بیست و ششمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به بیست و ششمین اجلاس نماز در بندرعباس]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعوت به نماز، دعوت به زیباترین جلوه‌های زندگی است. زیرا نماز فصلی از زندگی است که در آن انسان در برابر آفریننده و دارنده‌ی همه‌ی نیکی‌ها و زیبایی‌ها، به عرض نیازی عاشقانه می‌پردازد و بر عیار زیبایی و نیکی روان و دل خویش می‌افزاید. این حجم عظیم و زبان مؤثر توصیه به ذکر و نماز در قرآن و حدیث، نشانه‌ی همین ویژگی در دعوت به نماز است. بندگان صالح و نیکوکار خداوند باید این را درسی برای خود بدانند و به نماز دعوت کنند. مسئولان مؤمن در نظام اسلامی باید امکانات گسترده‌ی خود را در خدمت این دعوت بگذارند. روحانی، معلم، مربی، مدیر و مسئول در همه جا مخاطبان و دایره نفوذ خود را به این سو بکشانند و از آنان دعوت‌کننده به خدا و نماز بسازند.

شما برگزارکنندگان این گردهمایی سالیانه به ویژه عالم مجاهد و با اخلاص حجه الاسلام آقای قرائتی، این توفیق بزرگ الهی را قدر بدانید و بر این خط مستقیم پای بفشارید و بدانید و می‌دانید که خدا با صابران و استقامت ورزان است.

والسلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

سیدعلی خامنه‌ای

۲۹ آذرماه ۱۳۹۶

بیست و هفتمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به بیست و هفتمین اجلاس نماز در سمنان]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و صلی الله علی محمد و آله الطاهیرین

اجلاس سالانه نماز از سویی نشانه حق گذاری در برابر فریضه ای است که می تواند در همه اعمال و فرائض دیگر، روح بدمد و آن ها را کارآمد سازد: «إِنْ قُبِلَتْ قُبِلَ مَا سَوَاهَا»؛ و از سوی دیگر خدمت بزرگی است به آنان که حق این هدیه الهی را ندانسته و در آن سهل انگاری می کنند. نماز آنگاه که با خشوع و حضور گزارده شود جامعه را به صلاح و سداد در زبان و عمل می کشاند و اعتلا می بخشد. بخش مهمی از گرفتاری ها و آلودگی های ما بر اثر نپرداختن به این حقیقت هشدار دهنده است. از این رو ترویج نماز با همه شیوه های اثرگذار، در شمار وظایف بزرگی است که همه باید بدان اهتمام ورزیم و شما دست اندرکاران این اجلاس به ویژه عالم مجاهد جناب حجت الاسلام آقای قرائتی بحمدالله در این راه از توفیق الهی بهره مند شده اید. آموزش و پرورش می تواند در این عرصه از اثرگذارترین ها باشد. مدارس را مزین کنید به نمازخوانی نوجوانان، این برترین تضمین برای سلامت آینده جامعه است.

والسلام علیکم ورحمه الله

سیدعلی خامنه ای

سیزدهم آذرماه ۱۳۹۷

بیست و هشتمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به بیست و هشتمین اجلاس نماز در گلستان]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ

در میان نعمتهای بزرگ الهی که هیچ کس قادر بر شمارش آنها نیست، برخی برجستگیهای نمایانی دارند که اهل تأمل را به شگفتی میرساند، و از جمله‌ی جذابترین این نعم شگفتی‌ساز، نماز است. ترکیب ادکار نماز، ترکیب حرکات نماز، ترتیب اوقات نمازهای واجب و مستحب، تأکید بر تمرکز و حضور قلب در آن، تأکید بر مسجدي کردن آن، تأکید بر جمعی کردن آن، الزام پاکیزگی در آن، هم در تن و پوشش با دور کردن نجاست، و هم در دل و روح با غسل و وضو، الزام به روی آوردن آن از هر نقطه‌ی جهان به یک کانون مرکزی - کعبه‌ی شریف - و بسی نکات و نقاط ظریف و دقیق و پرمضمون در این فریضه‌ی ممتاز و یکتا، آدمی را در برابر این پدیده‌ی الهی خیره و مبهوت میکند. خداوند این نعمت بزرگ را به ما هدیه فرموده است. با آن میتوانیم جان خود را پالایش کنیم، میتوانیم خود را از گناهان دور کنیم، میتوانیم ارتباطات بشری را در جامعه‌ی خود، برخوردار از معنویت کنیم و بدین وسیله، امن و سلامت روانی و رهائی از چالش‌های ستیزگرانه، و بهجت و نشاط را نصیب آن سازیم. این هدیه به صورت فریضه و تکلیف درآمده است تا دست‌کم، جامعه از حداقل‌های آن محروم نماند، هدیه‌ئی با این وزن عظیم و متقابلاً با کمترین هزینه‌ی مالی و وقت حقیقتاً درخور سپاس پایان‌ناپذیر ما است.

حضار محترم! ما هم در ادای این شکر واجب، قاصر یا مقصریم. کارهای زیادی باید بشود که امیدوارم عالم مجاهد جناب حجه الاسلام قرائتی ما همه را به آن متذکر گردند.

والسلام علیکم ورحمه الله

سید علی خامنه‌ای

۲۰ آذر ماه ۱۳۹۸

بیست و نهمین اجلاس سراسری نماز [پیام رهبری به بیست و نهمین اجلاس نماز در تهران]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین سیما بقیه الله فی العالمین
ارواحنا فداه

برپائی این همایش فرخنده پس از تاخیر دوساله، مایه ی خرسندی و انشاءالله موجب برکت است. هر تلاش فکری و عملی برای نشان دادن ارزش نماز و بزرگداشت این فریضه مبارک، کاری در جهت نورانی کردن دل انسانها و گرم کردن محفل زندگی آنها است. یاد خدا که نماز مظهر کامل آن است، دل و جان را آزاد و جامعه را آباد می سازد. پیوند های حیاتی در یک جامعه ی خوشبخت و خوش فرجام، همچون دوستی و گذشت و مهربانی و همدلی و همدردی و یاری رسانی و خیرخواهی و امثال آن به برکت رواج و اقامه ی نماز، استحکام می یابد.

صفهای نماز جماعت، صفوف به هم پیوسته ی فعالیت های اجتماعی را پدید می آورد. کانون گرم و پرشور مساجد، کانون های همکاری در عرصه ی اجتماعی را رونق می بخشد. نماز، آنگاه که با احساس حضور خداوند، گزارده شود به همه عرصه های زندگی نورافشانی می کند و دنیا و آخرت فرد و جامعه را آباد می سازد. نماز گزار - هر که و هر جا - به اندازه ظرفیت خود از نماز بهره می برد، ولی در این میان، جوانان و نوجوانان از همه جلوترند؛ بهره ی آنان از نمازی که با توجه و خشوع خوانده شود بسی بیشتر است. دل جوان و نوجوان

آمادگی افزون تری دارد برای رسیدن به «فلاح» که اذان نماز، شتاب گرفتن به آن را سفارش می کند. پدران و مادران، معلمان و استادان، اندرزگویان و راهنمایان، این حقیقت را در رابطه میان نماز و جوان، به یاد داشته باشند و وظیفه ای را که بر دوش آنهاست بشناسند.

مدارس، دانشگاهها، به طور ویژه دانشگاه فرهنگیان، صدا و سیما و دیگر دستگاه های فرهنگ ساز، در شمار مخاطبان اصلی «أَقِمُْوا الصَّلَاةَ» جای می گیرند. توفیق همگان را از خداوند متعال مسئلت می کنم.

والحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد وآله الطاهرين سيما بقيه الله في العالمين

ارواحنا فداء

سید علی خامنه ای

۵ بهمن ماه ۱۴۰۱

سی امین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به سی امین اجلاس نماز]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهیرین

سیما بقیه الله فی العالمین ارواحنا فداه

خدای متعال را بر ادامه سُنّت مبارک و نیکوی بزرگداشت نماز سپاس می‌گوییم و از جناب حجه الاسلام قرائتی عالم مجاهد و روشن بین که پایه گذار این حرکت پربرکتند صمیمانه تشکر می‌کنم.

نماز را نمی‌توان در شمار نیازهای جاری فرد و جامعه‌ی مسلمان دانست. این فریضه‌ی بزرگ بسی فراتر از این نیازها نقش می‌آفریند. آن را باید همچون روح برای اندام‌های بدن انسان یا همچون هوا در مقایسه با دیگر نیازهای مادی انسان دانست. اینکه قبول همه‌ی عبادت‌ها و خدمت‌های خدائی به قبول نماز وابسته شده، و اینکه امر به نماز و ایستادگی بر آن از پیامبر مطالبه شده، و اینکه نماز نخستین الزام در حاکمیت صالحان دانسته شده، و اینکه اقامه‌ی آن و تاکید بر آن بیش از هر واجب دیگر در قرآن تکرار شده، همه دلیل بر جایگاه بی‌مثال این فریضه‌ی الهی است.

ترویج نماز در میان نسل جوان و نوجوان، کلید گسترش این نعمت الهی و جایگزین شدن آن در جایگاه شایسته‌ی آن است. متصدیان کارهای مرتبط با جوانان و نوجوانان، از خانواده،

تا مدرسه، و تا دانشگاه، و تا محیط‌های ورزشی، و تا عالمان دینی در مدارس و دانشگاه‌ها، و تا مجموعه‌های بسیجی در مساجد، و تا همه‌ی واحدهای بسیج، و تا مجموعه‌های جهاد سازندگی و گروه‌های جهادی و نظائر این‌ها، باید خود را مخاطب: اقيموا الصلاه بدانند؛ راه‌های آموختن و گذاردن نماز و کیفیت بخشیدن به آن را برای نسل نو هموار کنند. به نماز، به مسجد، به حضور قلب، به توجه به معانی نماز، به دانستن احکام نماز، جاذبه ببخشند، و به معنای واقعی، نماز را اقامه کنند.

از خداوند متعال توفیقات همگان را خواستارم.

سید علی خامنه‌ای

۱۵ دی ۱۴۰۲

سی و یکمین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به سی و یکمین اجلاس نماز در بنجورد]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خدا را شکر که سلسله‌ی مبارک اجلاس‌های نماز در طول سالیان ادامه یافت و این اقدام مخلصانه‌ی جناب آقای قرائتی (دامت افاضاته) برکت کرد و چنانکه انتظار می‌رفت، ادامه یافت و امید است برکات آن همچنان ادامه داشته باشد.

توصیه موکد اینجانب، اولاً اقامه‌ی نماز در اوّل وقت است و ثانیاً سعی در حفظ توجّه و حضور قلب؛ نمازگزار بداند با مخاطبی سخن می‌گوید که مالک همه‌ی عالم وجود و ملک روز رستاخیز است.

نماز با این دو خصوصیت در دل و جان نمازگزار و آنگاه در عمل فردی و اجتماعی او اثر می‌گذارد. جوانان بیش از دیگران مخاطب این توصیه‌اند. امید است توفیق الهی شامل حال آنان باشد.

و السلام علیکم و رحمه الله

سید علی خامنه‌ای

۱۴۰۳/۱۰/۵

سی و دومین اجلاس سراسری نماز

[پیام رهبری به سی و دومین اجلاس نماز در گیلان]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و صلی الله علی محمد و آله الطاهیرین

اجلاس نماز یکی از سودمندترین گردهمایی‌های کشور و روزی که این اجلاس در آن برگزار می‌شود یکی از مبارک‌ترین روزهای سال است و این بخاطر تشخص و برجستگی این فریضه‌ی پرمعنی و حیات‌بخش، در میان فرائض اسلامی است .

نماز آنگاه که با آداب خود همچون خشوع و دل‌سپاری به معبود انجام می‌گیرد، دل را آرام و اراده را مستحکم و ایمان را ژرف و امید را زنده می‌کند و سرنوشت انسان در دنیا و آخرت وابسته به چنین دل و چنین اراده و چنین ایمان و چنین امیدی است.

این است که توصیه به نماز در قرآن و دیگر متون دینی از دیگر توصیه‌ها افزون‌تر است و چنین است که در اذان نماز، آن را از همه‌ی کارها بهتر اعلام می‌کند .

پدران و مادران و سپس معلمان و معاشران و آنگاه مقررات و عادات زندگی مرتبط با نماز، در انتشار و التزام به آن نقش دارند .

دستگاه‌های تبلیغ دین و رجال دینی و سپس همه‌ی متدینین این را تکلیف حتمی خود بشمارند و از ابزارهای نوین و مشوق‌ها برای آموزش نماز و ترویج نماز و تبیین ظرافتهای پرمعنی در نماز و سرانجام نیاز دنیوی و اخروی هر فرد مسلمان به نماز بهره‌گیری کنند .

لازم است از جناب آقای قرائتی که این نهال پرثمر را نشانده و تا اینجا رسانده اند صمیمانه
تشکر کنم .

والسلام علیکم ورحمه الله

سید علی خامنه‌ای

۱۴۰۴/۷/۱۵

منابع :

- ✓ www.khamenei.ir
- ✓ www.namaz.ir